

Urząd Statystyczny
w Krakowie

Potencjał społeczno- -ekonomiczny miasta i gminy Niepołomice

Kraków 2010

Opracowanie publikacji Urząd Statystyczny w Krakowie
Wydział Analiz i Opracowań
Zbiorczych

Autorzy opracowania: Helena Sienniak (red.)

Anna Dzedzic

Marta Kłósek

Marcin Łacic

Aneta Ryszka

**Skład komputerowy
i wykresy** Marta Kłósek

Zdjęcia Helena Sienniak

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

**Urząd Statystyczny w Krakowie
ul. Kazimierza Wyki 3
31-223 Kraków**

Tel. (12) 41 56 011 Fax: (12) 36 10 191
E-mail: sekretariatuskrrk@stat.gov.pl

Opracowanie dostępne w Internecie
<http://www.stat.gov.pl/krak>

Szanowni Państwo,

Zachęcamy do zapoznania się z kompleksową charakterystyką Niepołomic jako prężnie rozwijającej się gminy powiatu wielickiego. Opracowanie kierujemy do Czytelników zainteresowanych rosnącą w ostatnich latach atrakcyjnością Niepołomic.

Publikacja ma charakter analityczny. Prezentowane w niej dane pochodzą zarówno ze źródeł statystycznych, jak i pozastatystycznych. Przekrój czasowy obejmuje lata 2004-2008, a wybrane zagadnienia, z uwagi na dostępność danych, również rok 2009.

W tablicach i na większości wykresów przedstawiono najbardziej charakterystyczne zjawiska i relacje między nimi w całym omawianym czasokresie. Tematyka publikacji skupia się wokół zagadnień związanych m.in. z: demografią, rynkiem pracy, infrastrukturą socjalną, mieszkalnictwem, potencjałem gospodarczym i finansami publicznymi, a także sytuacją Niepołomic na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM).

Mamy nadzieję, że opracowanie będzie uzupełnieniem informacji o Niepołomicach i okaże się przydatne tak dla władz samorządowych, jak i osób lub instytucji zainteresowanych tą tematyką.

D y r e k t o r
Urzędu Statystycznego w Krakowie

dr Krzysztof Jakóbiak

Kraków, kwiecień 2010 r.

Dear Ladies and Gentlemen,

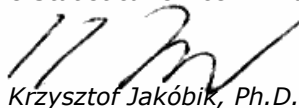
We encourage you to acquaint oneself with comprehensive characteristics of Niepołomice as dynamically expanding gmina of wielicki powiat. The elaboration is addressed to Readers concerned with growing attractiveness of Niepołomice in recent years.

The publication has an analytic character. Presented data come from statistical as well as non-statistical sources. Period of time includes years 2004-2008, and selected issues, due to accessibility of data, also 2009.

In tables and on the majority of graphs the most characteristic phenomena and relations between them are presented in the whole discussed period of time. The subject matter of the publication concentrates on issues connected with, among others: demography, labour market, social infrastructure, dwellings, economic potential and public finance, and also with the situation of Niepołomice against a background of Kraków Metropolitan Area.

We hope that the elaboration will be a supplement of information on Niepołomice and will be helpful both for self-government authorities and for people or institutions interested in this subject matter.

*Director
of the Statistical Office in Kraków*

Krzysztof Jakóbiak, Ph.D.

Kraków, April 2010

SPIS TREŚCI

Przedmowa	3
Wprowadzenie	11
Rozdział 1. Demografia	12
1.1. Stan i struktura ludności	12
1.2. Ruch naturalny	14
Rozdział 2. Rynek pracy	17
2.1. Pracujący	17
2.2. Bezrobocie rejestrowane	19
Rozdział 3. Infrastruktura socjalna	20
3.1. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	20
3.2. Edukacja i wychowanie	22
3.3. Kultura. Turystyka. Sport	25
Rozdział 4. Mieszkalnictwo	29
4.1. Zasoby mieszkaniowe	29
4.2. Mieszkania oddane do użytkowania	34
Rozdział 5. Potencjał gospodarczy	36
5.1. Podmioty gospodarki narodowej	36
5.2. Infrastruktura komunalna	41
5.3. Aktywność gospodarcza w ramach Stref Przemysłowych oraz Specjalnych Stref Ekonomicznych	43
Rozdział 6. Budżet gminy	45
6.1. Dochody	46
6.2. Wydatki	49
6.3. Wynik finansowy	53
6.4. Prognoza budżetowa na lata 2009-2018	53
Rozdział 7. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)	55

Spis tablic

Tabl. 1.1.	Ludność według ekonomicznych grup wieku	13
Tabl. 1.2.	Ruch naturalny ludności	15
Tabl. 3.1.	Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży	24
Tabl. 4.1.	Zasoby mieszkaniowe Niepołomic w 2008 r.	30
Tabl. 4.2.	Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno- -techniczne	31
Tabl. 4.3.	Mieszkania oddane do użytkowania	35
Tabl. 5.1.	Podmioty gospodarki narodowej według wybranych form prawnych	38
Tabl. 6.1.	Dochody i wydatki budżetu gminy	45
Tabl. 6.2.	Dochody budżetu gminy	46
Tabl. 6.3.	Wydatki budżetu gminy w układzie rodzajowym	50
Tabl. 6.4.	Wydatki budżetu gminy według działów	51
Tabl. 6.5.	Planowane dochody i wydatki budżetu gminy Niepołomice	53
Tabl. 7.1.	Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r.	56

Spis wykresów

Wykr. 1.1.	Ludność gminy Niepołomice według płci i wieku w 2008 r.	12
Wykr. 1.2.	Urodzenia żywe na 1000 ludności	15
Wykr. 1.3.	Migracje stałe na 1000 ludności	16
Wykr. 2.1.	Pracujący na 1000 ludności	17
Wykr. 2.2.	Struktura pracujących według sektorów własności i sektorów ekonomicznych w 2008 r.	18
Wykr. 2.3.	Bezrobotni zarejestrowani	19
Wykr. 3.1.	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	21

Wykr. 3.2. Struktura uczniów w szkołach w roku szkolnym 2008/2009	22
Wykr. 3.3. Dzieci w przedszkolach	23
Wykr. 3.4. Księgozbiór i wypożyczenia w bibliotekach publicznych	25
Wykr. 3.5. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania	27
Wykr. 4.1. Dynamika zasobów mieszkaniowych	29
Wykr. 4.2. Przeciętna liczba mieszkań na 1000 ludności	31
Wykr. 4.3. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne w układzie przestrzennym w 2008 r.	32
Wykr. 4.4. Udział zasobów mieszkaniowych będących własnością osób fizycznych w % ogółu mieszkań	33
Wykr. 4.5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania	34
Wykr. 5.1. Dynamika podmiotów gospodarki narodowej	36
Wykr. 5.2. Struktura podmiotów według liczby pracujących i sekcji PKD w 2009 r.	39
Wykr. 5.3. Podmioty gospodarki narodowej na 1 km ²	40
Wykr. 5.4. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca	41
Wykr. 5.5. Sieć kanalizacyjna	42
Wykr. 5.6. Zużycie gazu na 1 mieszkańca	42
Wykr. 6.1. Dynamika dochodów i wydatków budżetu gminy	45
Wykr. 6.2. Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	49
Wykr. 6.3. Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	52

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści

CONTENTS

Preface	4
Introduction	11
Chapter 1. Demography	12
1.1. Size and structure of population	12
1.2. Vital statistics	14
Chapter 2. Labour market	17
2.1. Employed persons	17
2.2. Registered unemployment	19
Chapter 3. Social infrastructure	20
3.1. Health care and social welfare	20
3.2. Education	22
3.3. Culture. Tourism. Sport	25
Chapter 4. Housing	29
4.1. Dwelling stocks	29
4.2. Dwellings completed	34
Chapter 5. Economic potential	36
5.1. Entities of the national economy	36
5.2. Municipal infrastructure	41
5.3. Economic activity within the framework of Industrial Zones as well as Special Economic Zones	43
Chapter 6. Budget of gmina	45
6.1. Revenue	46
6.2. Expenditure	49
6.3. Financial result	53
6.4. Budget prognosis for years 2009-2018	53
Chapter 7. Niepołomice against a background of Kraków Metropolitan Area	55

List of tables

<i>Table 1.1. Population by economic age groups</i>	13
<i>Table 1.2. Vital statistics of population</i>	15
<i>Table 3.1. Computers in schools for children and youth</i>	24
<i>Table 4.1. Dwelling stocks of Niepołomice in 2008</i>	30
<i>Table 4.2. Dwellings fitted with basic sanitary and technical installations</i>	31
<i>Table 4.3. Dwellings completed</i>	35
<i>Table 5.1. Entities of the national economy by selected legal status</i>	38
<i>Table 6.1. Revenue and expenditure of gmina budget</i>	45
<i>Table 6.2. Revenue of gmina budget</i>	46
<i>Table 6.3. Expenditure of gmina budget by type</i>	50
<i>Table 6.4. Expenditure of gmina budget by division</i>	51
<i>Table 6.5. Planned revenue and expenditure of Niepołomice gmina budget ..</i>	53
<i>Table 7.1. Niepołomice against a background of Kraków Metropolitan Area in 2008</i>	56

List of graphs

<i>Graph 1.1. Population of Niepołomice gmina by sex and age in 2008</i>	12
<i>Graph 1.2. Live births per 1000 population</i>	15
<i>Graph 1.3. Permanent migration per 1000 population</i>	16
<i>Graph 2.1. Employed persons per 1000 population</i>	17
<i>Graph 2.2. Structure of employed persons by ownership sectors and economic sectors in 2008</i>	18
<i>Graph 2.3. Registered unemployed persons</i>	19
<i>Graph 3.1. Number of population per public pharmacy</i>	21
<i>Graph 3.2. Structure of pupils and students in schools in 2008/2009 school year.....</i>	22

<i>Graph 3.3. Children in nursery schools</i>	<i>23</i>
<i>Graph 3.4. Collection and loans in public libraries</i>	<i>25</i>
<i>Graph 3.5. Tourists accommodated in collective tourist accommodation establishments</i>	<i>27</i>
<i>Graph 4.1. Dynamics of dwelling stocks</i>	<i>29</i>
<i>Graph 4.2. Average number of dwellings per 1000 population</i>	<i>31</i>
<i>Graph 4.3. Dwellings fitted with sanitary and technical installations in spatial layout in 2008</i>	<i>32</i>
<i>Graph 4.4. Share of dwelling stocks owned by natural persons in % of total dwellings</i>	<i>33</i>
<i>Graph 4.5. Average usable floor space of dwelling completed</i>	<i>34</i>
<i>Graph 5.1. Dynamics of entities of the national economy</i>	<i>36</i>
<i>Graph 5.2. Structure of entities by number of employed persons and NACE sections in 2009</i>	<i>39</i>
<i>Graph 5.3. Entities of the national economy per 1 km²</i>	<i>40</i>
<i>Graph 5.4. Consumption of water from water-line system per capita</i>	<i>41</i>
<i>Graph 5.5. Sewerage network</i>	<i>42</i>
<i>Graph 5.6. Consumption of gas per capita</i>	<i>42</i>
<i>Graph 6.1. Dynamics of revenue and expenditure of gmina budget</i>	<i>45</i>
<i>Graph 6.2. Revenue of gmina budget per capita</i>	<i>49</i>
<i>Graph 6.3. Expenditure of gmina budget per capita</i>	<i>52</i>

In English version: preface, contents

WPROWADZENIE

Gmina Niepołomice leży w strefie podmiejskiej Krakowa. Słynie z bogatej historii, pięknych zabytków i sąsiedztwa Puszczy Niepołomickiej, ale także z dużych inwestycji gospodarczych, które wpływają na poprawę warunków życia ludności i rozwój lokalnej infrastruktury. Do gminy, poza zajmującym jedną trzecią powierzchni miastem Niepołomice, zalicza się dwanaście otaczających miejscowości: Chobot, Ochmanów, Podłęże, Słomiróg, Staniątki, Suchoraba, Wola Batorska, Wola Zabierzowska, Zabierzów Bocheński, Zagórze, Zakrzowiec i Zakrzów.

Pierwsze wzmianki o Niepołomicach pochodzą z XIV wieku, kiedy to Kazimierz Wielki wybudował na skraju puszczy zwanej „niepołomną”, zamek królewski, z którego wraz ze swoją świtą wyruszał na polowania. Wokół zamku powstała osada. Wzniesiony wówczas gotycki kościół jest również jednym z najbardziej znanych i cenionych zabytków Niepołomic.

Obszar Puszczy Niepołomickiej zajmuje niecałe 12 tys. ha, będąc siódmym pod względem wielkości kompleksem leśnym w Polsce, a największym w pobliżu Krakowa. W głąb puszczy prowadzą ścieżki dla turystów pieszych i rowerowych oraz amatorów jazdy konnej. Obszar posiada unikatowe walory przyrodnicze.

W gminie krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne, przebiegające z północy na południe i z zachodu na wschód, co przyczynia się do zwiększenia jej atrakcyjności. Dobrze rozwinięta komunikacja podmiejska umożliwia połączenie z położonymi na zachód od Niepołomic Krakowem i Wieliczką.

„Potencjał społeczno-ekonomiczny miasta i gminy Niepołomice” naświetla obraz Niepołomic jako gminy atrakcyjnej zarówno dla jej mieszkańców, jak i turystów oraz inwestorów. W tym celu scharakteryzowany jest stan i struktura ludności, ruch naturalny oraz rynek pracy, a także infrastruktura socjalna, przy opisywaniu której posłużono się wiadomościami nie tylko z Banku Danych Regionalnych, ale również ze strony internetowej Urzędu Miasta w Niepołomicach. Szczegółowo omówiono zasoby mieszkaniowe z uwzględnieniem podziału na obszar miejski i wiejski, zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej, infrastrukturę komunalną oraz aktywność gospodarczą w ramach Stref Przemysłowych i Specjalnych Stref Ekonomicznych. Spostrzeżenia dotyczące rozwoju gospodarczego potwierdza analiza budżetu gminy. Ostatni rozdział porusza kwestię szans i zagrożeń, jakie niesie ze sobą tak intensywny rozwój.

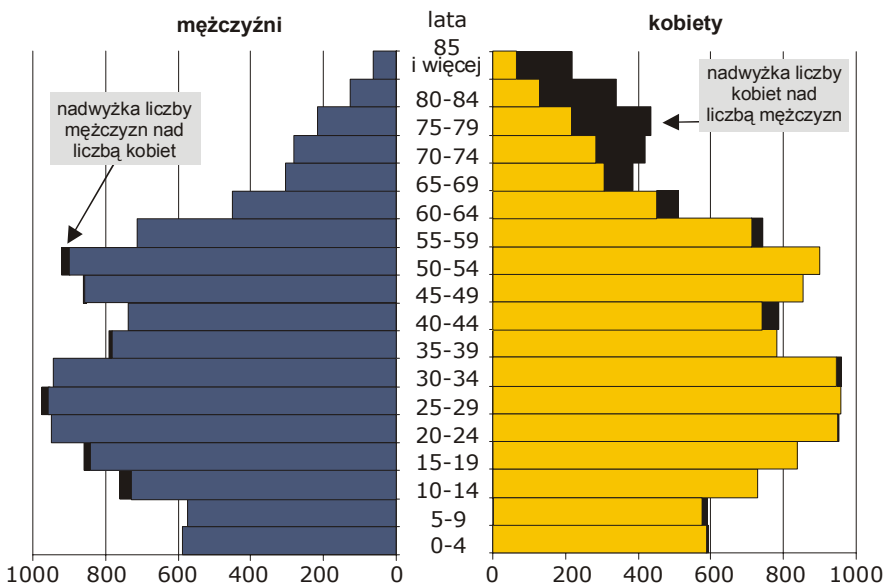
ROZDZIAŁ 1. Demografia

1.1. Stan i struktura ludności

Od kilku lat liczba ludności Niepołomic systematycznie rośnie. W latach 2004-2008 liczba mieszkańców gminy ogółem wzrosła o 5,5%, a miasta o 9,2%. Według stanu w dniu 31 XII 2008 roku gminę Niepołomice zamieszkiwało 23,1 tys. osób, w tym miasto 9,1 tys. Kobiety w liczbie 12,0 tys. stanowiły 51,9% mieszkańców gminy, a współczynnik feminizacji wyniósł 108 (kobiet na 100 mężczyzn). Biorąc pod uwagę obszar miejski Niepołomic, udział kobiet wyniósł 52,0% przy podobnym współczynniku feminizacji. Od 2004 roku omawiany wskaźnik pozostaje w gminie na niezmiennym poziomie, natomiast w mieście przewaga kobiet nad mężczyznami uległa w tym czasie nieznacznemu osłabieniu.

Gęstość zaludnienia w 2008 roku przy powierzchni 96 km² wynosiła 241 osób/km² (w mieście 326 osób/km²) i w korelacji z obserwowanym wzrostem liczby ludności wartość tego wskaźnika wykazuje tendencję rosnącą. Dla porównania, w 2004 roku gęstość zaludnienia wynosiła 231 osób/km² (w mieście 310 osób/km²).

Wykr. 1.1. Ludność gminy Niepołomice według płci i wieku w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W strukturze wiekowej ludności wyróżnia się trzy główne kategorie ekonomiczne: ludność w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzież do lat 17; ludność w wieku produkcyjnym, która obejmuje mężczyzn w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat oraz osoby w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni 65 lat i starsi oraz kobiety 60-letnie i starsze. W 2008 roku w gminie Niepołomice ludność w wieku przedprodukcyjnym liczyła 4,9 tys. osób i w stosunku do roku poprzedniego nie zmieniła się. Jej udział w ogóle mieszkańców wyniósł 21,0% i obniżył się w ujęciu rocznym o 0,3 pkt proc. W relacji do 2004 roku liczebność tej grupy zmniejszyła się o 2,2 pkt proc.

Zbiorowość osób w wieku produkcyjnym liczyła w 2008 roku 15,0 tys. osób zwiększając się w stosunku rocznym o 2,1%, a w odniesieniu do 2004 roku o 9,7%. W 2008 roku udział tej grupy wyniósł 64,7% i był wyższy niż rok wcześniej o 0,3 pkt proc., natomiast w porównaniu z rokiem 2004 wzrósł o 2,5 pkt proc.

W populacji osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni ostatnich lat nie doszło do istotnych zmian. Od 2004 roku liczebność omawianej grupy zwiększyła się o 3,5% osiągając w końcu 2008 roku wartość 3,3 tys. osób, tj. 14,3% ogółu mieszkańców gminy. Udział osób w wieku emerytalnym w ogólnej liczbie mieszkańców Niepołomic zmniejszył się w stosunku do 2004 roku o 0,3 pkt proc. Szczegółowe dane prezentujące zmiany liczby ludności w obrębie ekonomicznych grup wieku w gminie i mieście Niepołomice przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 1.1. Ludność według ekonomicznych grup wieku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wiek			
		przed- produkcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny	
w liczbach bezwzględnych					
Gmina Niepołomice 2004	21917	5089	13635	3193	
2005	22094	4951	13967	3176	
2006	22339	4852	14292	3195	
2007	22753	4851	14650	3252	
2008	23112	4850	14958	3304	
w tym miasto 2004	8363	1879	5363	1121	
2005	8477	1817	5525	1135	
2006	8677	1825	5702	1150	
2007	8895	1864	5858	1173	
2008	9132	1911	6008	1213	

Tabl. 1.1. Ludność według ekonomicznych grup wieku (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	Wiek		
		przed- produkcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
w odsetkach				
Gmina Niepołomice 2004	100,0	23,2	62,2	14,6
2005	100,0	22,4	63,2	14,4
2006	100,0	21,7	64,0	14,3
2007	100,0	21,3	64,4	14,3
2008	100,0	21,0	64,7	14,3
w tym miasto 2004	100,0	22,5	64,1	13,4
2005	100,0	21,4	65,2	13,4
2006	100,0	21,0	65,7	13,3
2007	100,0	21,0	65,8	13,2
2008	100,0	20,9	65,8	13,3

Stały wzrost liczby osób niepracujących przypadających na osoby pracujące wynikający przede wszystkim z postępującego starzenia się społeczeństwa, przejawia się wzrostem wskaźnika obciążenia demograficznego. W końcu 2008 roku w gminie Niepołomice na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 55 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. przed i poprodukcyjnym, podczas gdy w 2004 roku osób tych było 61. Na obszarze miejskim wskaźnik ten obniżył się z 56 w 2004 roku do 52 w końcu 2008 roku.

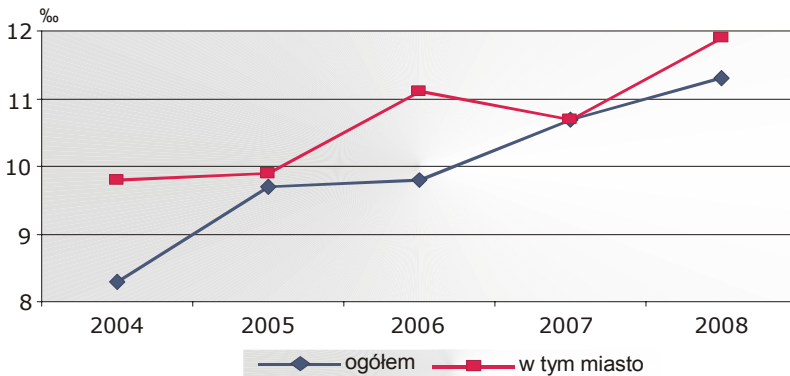
1.2. Ruch naturalny

Analizując ruch naturalny w gminie Niepołomice na przestrzeni ostatnich kilku lat daje się zauważyć umocnienie pozytywnej tendencji wśród poszczególnych elementów tego zjawiska. Dynamicznie rośnie liczba nowo zawartych związków małżeńskich. Wprawdzie w stosunku do 2007 roku ich liczba wzrosła o 6,4%, ale w relacji do 2004 roku zawarto ich o 44,2% więcej. Wskaźnik natężenia małżeństw mierzony liczbą zawartych małżeństw na 1000 ludności wyniósł w 2008 roku 6,6‰, podczas gdy w 2004 roku osiągnął wartość 4,8‰. Na obszarze miejskim gminy w relacji do 2007 roku omawiany trend nieznacznie wyhamował, a natężenie wskaźnika małżeństw obniżyło się z 7,0‰ do 6,5‰.

Tabl. 1.2. Ruch naturalny ludności

WYSZCZEGÓLNIENIE	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1000 ludności			
Gmina Niepołomice 2004	4,8	8,3	7,8	0,5
2005	5,5	9,7	9,2	0,5
2006	5,5	9,8	8,8	1,1
2007	6,3	10,7	8,7	2,1
2008	6,6	11,3	8,5	2,8
w tym miasto 2004	4,3	9,8	8,2	1,6
2005	6,1	9,9	7,6	2,3
2006	6,7	11,1	8,6	2,5
2007	7,0	10,7	9,5	1,2
2008	6,5	11,9	8,1	3,8

W 2008 roku w gminie Niepołomice urodziło się 258 dzieci, tj. o 7,1% (17 dzieci) więcej niż rok wcześniej i o 44,1% (79 dzieci) więcej niż w roku 2004. Liczba urodzeń systematycznie rośnie, co wyraźnie ilustruje wskaźnik ich natężenia mierzony liczbą urodzeń żywych na 1000 mieszkańców. Zmiany wartości współczynnika urodzeń na obszarze gminy i miasta Niepołomice prezentuje poniższy wykres.

Wykr. 1.2. Urodzenia żywe na 1000 ludności

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

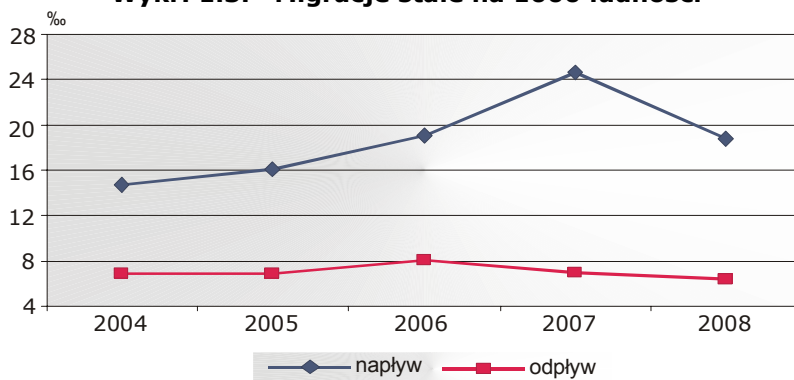
Począwszy od roku 2005 liczba zgonów notowanych na obszarze gminy Niepołomice utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2008 roku w relacji do roku poprzedniego było ich dokładnie tyle samo - 195, natomiast w stosunku do roku 2004 liczba zgonów zwiększyła się o 16,1%. Wskaźnik umieralności ludności w 2008 roku wyniósł 8,5‰ i obniżył o 0,2 pkt w ujęciu rocznym. W odniesieniu do 2004

roku był wprawdzie o 0,7 pkt wyższy, ale począwszy od 2005 roku wykazuje tendencję spadkową. W mieście Niepołomice wskaźnik umieralności w 2008 roku był nieco niższy niż w gminie ogółem i wyniósł 8,1‰ (w 2007 r. - 9,5‰, w 2004 roku - 8,2‰).

W 2008 roku różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów wyniosła 63 osoby wobec 46 osób w roku poprzednim. Wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1000 ludności osiągnął wartość 2,8‰, tj. o 0,7 pkt więcej niż rok wcześniej. Również na obszarze miejskim przyrost naturalny był dodatni - wyniósł 34 osoby. Wskaźnik przyrostu naturalnego był nawet wyższy niż w gminie ogółem i ukształtował się na poziomie 3,8‰ (w 2007 roku - 1,2‰).

Przyrost naturalny oraz migracje determinują liczebność populacji oraz jej rozmieszczenie na danym obszarze. Wielkość i kierunek migracji wyznacza najczęściej poziom rozwoju gospodarczego i ekonomiczna sytuacja regionu. W 2008 roku w gminie Niepołomice, zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym zameldowało się na pobyt stały łącznie 430 osób. Ze względu na płeć większość stanowiły kobiety (54,0%). Ponad 77% migrantów przybyło z obszarów miejskich. W omawianym okresie odnotowano 145 wymeldowań z pobytu stałego. Saldo migracji stałej było dodatnie i wyniosło 285 osób. W relacji do roku poprzedniego saldo migracji obniżyło się o 28,0%, natomiast w porównaniu z rokiem 2004 było wyższe o 69,6%. Migracje zagraniczne na pobyt stały są w Niepołomicach zjawiskiem niemającym większego wpływu na ogólną mobilność terytorialną mieszkańców, należy jednak podkreślić, że notowana od początku dekady przewaga wymeldowań nad zameldowaniami zatrzymała się i począwszy od roku 2006 saldo migracji zagranicznych wynosi zero lub jest minimalnie dodatnie.

Wykr. 1.3. Migracje stałe na 1000 ludności

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

ROZDZIAŁ 2. Rynek pracy

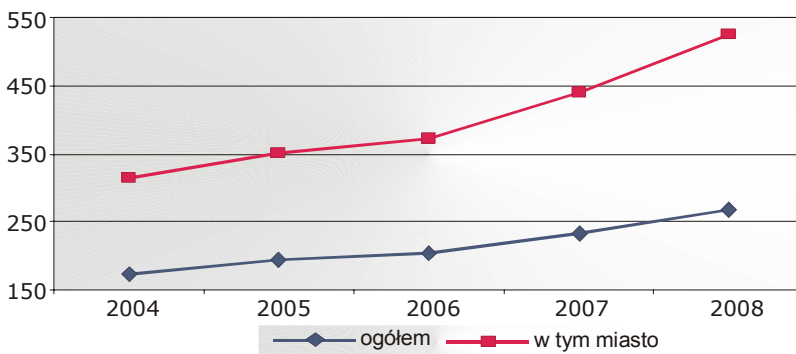
2.1. Pracujący

Gmina Niepołomice słynie z prężnie rozwijających się stref ekonomicznych, w których ulokowały się przedsiębiorstwa z różnych branż. Firmy te generują miejsca pracy, z których oprócz mieszkańców gminy korzystają również osoby z terenu powiatu wielickiego, Krakowa, a nawet ze Śląska.

Według stanu w dniu 31 XII 2008 roku liczba pracujących (bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób) w gminie Niepołomice wyniosła 6,2 tys. osób i zwiększyła się w ujęciu rocznym o 16,6%, a w odniesieniu do roku 2004 o 63,8%. Wśród ogółu pracujących 2,0 tys. osób to kobiety, których w skali roku przybyło 4,0%, a w porównaniu z 2004 rokiem 22,6%. W mieście Niepołomice liczba pracujących osiągnęła poziom 4,8 tys. osób, tj. wyższy zarówno w porównaniu z rokiem 2007, jak i 2004 odpowiednio o 22,1% i 82,3%.

Poniżej na wykresie zaprezentowano wzrost liczby osób pracujących w gminie i mieście Niepołomice na przestrzeni ostatnich lat.

Wykr. 2.1. Pracujący na 1000 ludności
Stan w dniu 31 XII

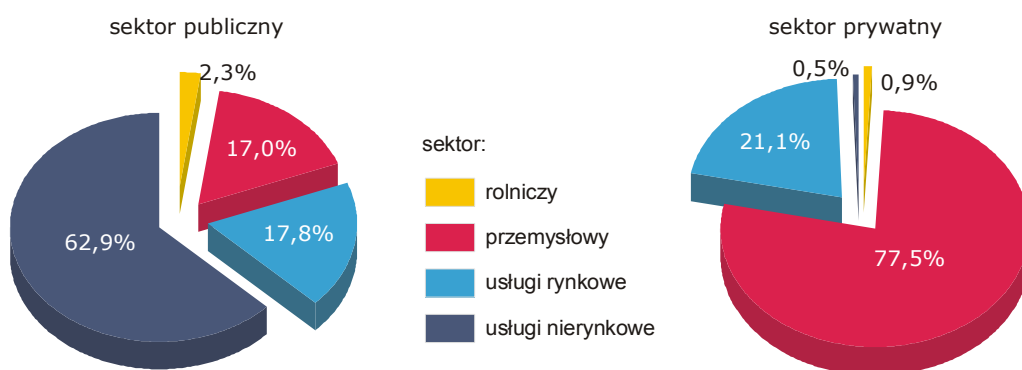
Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W sektorze prywatnym pracowało 5,1 tys. osób, tj. 82,7% ogółu pracujących. W ujęciu rocznym wskaźnik ten wzrósł o 1,9 pkt proc., a w porównaniu z 2004 rokiem był wyższy o 7,2 pkt proc. W podmiotach sektora publicznego pracowało 1,1 tys. osób, czyli 17,3% omawianej zbiorowości. Z roku na rok zmieniają się

proporcje pomiędzy pracującymi w sektorze publicznym i prywatnym. Wzrost udziału sektora prywatnego nabiera tempa począwszy od 2006 roku i utrzymuje się na poziomie około 2 pkt proc. w skali roku. Należy jednak podkreślić, że pomimo spadającego udziału rośnie liczba pracujących w sektorze publicznym. W 2004 roku w sektorze tym pracowało 927 osób i w ciągu czterech lat ich liczba wzrosła do 1071, tj. o 15,5%.

W strukturze według sektorów ekonomicznych dominują pracujący w przemyśle i budownictwie. W 2008 roku osób tych było 4,2 tys., co stanowiło 67,1% ogółu pracujących. Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły osoby pracujące w sektorze usług rynkowych - 1,3 tys. osób, tj. 20,5% ogółu. W sektorze usług nierynkowych pracowało 0,7 tys. osób, czyli 11,3% osób pracujących w gminie Niepołomice. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby pracujące w rolnictwie. W omawianym okresie było ich 0,1 tys., tj. 1,1% ogółu pracujących.

Wykr. 2.2. Struktura pracujących według sektorów własności i sektorów ekonomicznych w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

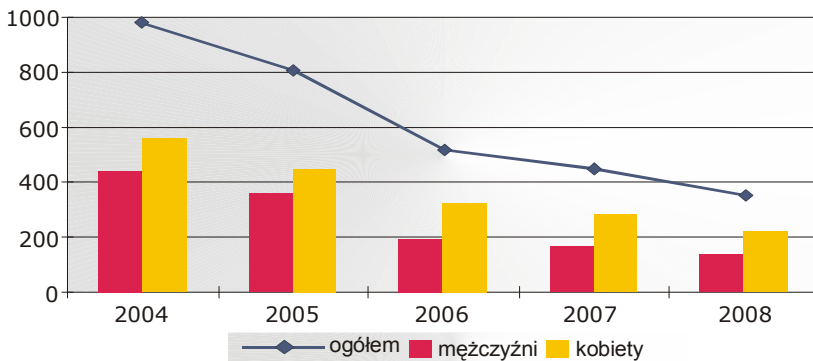
Biorąc pod uwagę sekcje PKD, pracujący w przetwórstwie przemysłowym w liczbie 3,6 tys. osób stanowili 58,8% ogółu pracujących w gminie. Poza omawianą sekcją najwięcej osób pracowało w handlu i naprawach - 0,5 tys. (8,5%), a także w edukacji oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności - po 0,4 tys. osób. Najmniej liczną grupę stanowili pracujący w sekcjach: górnictwo, hotele i restauracje oraz pośrednictwo finansowe. W żadnej z wymienionych sekcji liczba pracujących nie przekraczała 50 osób.

2.2. Bezrobocie rejestrowane

Powiat wielicki, do którego należy gmina Niepołomice charakteryzuje się na tle województwa małopolskiego stosunkowo niskim bezrobociem. Stopa bezrobocia według stanu w końcu grudnia 2009 roku wynosiła 9,8%, co plasowało powiat wielicki na dziewiątym miejscu wśród 22 powiatów ziemskich i grodzkich w województwie. Wyłączając powiaty grodzkie, w których stopa bezrobocia jest zwykle niższa, pozycja powiatu wielickiego poprawia się o trzy lokaty. Wysoką pozycję w skali województwa powiat wielicki zawdzięcza, bez wątpienia, gminie Niepołomice. Trzy strefy przemysłowe, wśród nich dwie Specjalne Strefy Ekonomiczne, ulgi podatkowe oraz dopłaty do tworzonych miejsc pracy zaowocowały spadkiem bezrobocia.

W końcu grudnia 2008 roku na terenie gminy Niepołomice jako bezrobotne zarejestrowane były 353 osoby, w tym 218 kobiet. Było to o 21,4% mniej niż rok wcześniej i o 64,5% mniej niż w roku 2004. Liczba bezrobotnych kobiet spadła w omawianym okresie odpowiednio o: 23,5% i 60,8%.

Wykr. 2.3. Bezrobotni zarejestrowani
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Wraz z liczbą bezrobotnych maleje również odsetek osób pozostających bez pracy w ogóle ludności w wieku produkcyjnym. W latach 2004-2008 udział ten zmniejszył się z 7,3% do 2,4%, przy czym wśród mężczyzn obniżył się o 4,5 pkt proc. do 1,8%, podczas gdy u kobiet spadek wyniósł 5,4 pkt proc. do 3,0%.

ROZDZIAŁ 3. INFRASTRUKTURA SOCJALNA

3.1. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Gmina Niepołomice w ostatnich latach dynamicznie się rozwijała, co przyniosło ze sobą szereg korzyści w dziedzinie infrastruktury socjalnej i kulturalnej. Zalicza się do niej podmioty świadczące usługi dla ludności z zakresu opieki zdrowotnej, edukacji oraz kultury, turystyki i sportu. We wszystkich tych obszarach w porównaniu z sytuacją sprzed kilku lat nastąpiła poprawa.

Podstawową i specjalistyczną opiekę zdrowotną prowadzi Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Gminie Niepołomice. Tym niemniej Rada Miejska podjęła decyzje o likwidacji SP ZOZ i stworzeniu na jego miejsce gminnej spółki prawa handlowego w pełniejszym stopniu wykonującej zadania związane z ochroną zdrowia. Jest to jeden z przykładów potwierdzających rozwój tej sfery infrastruktury socjalnej.

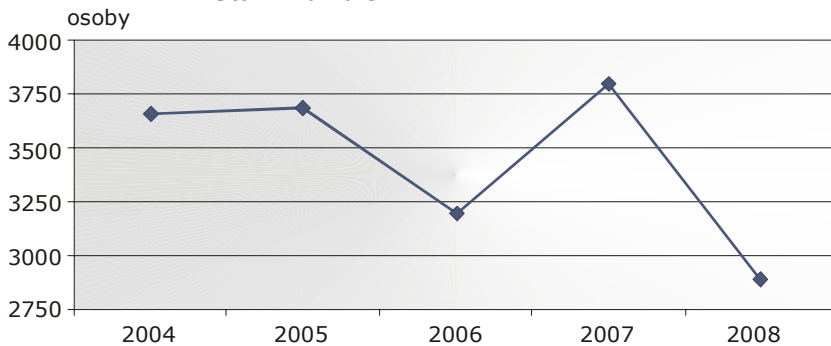
Według danych statystycznych, na terenie Niepołomic w 2008 roku funkcjonowało 10 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej - 5 publicznych (wchodzących w skład SP ZOZ) i 5 prywatnych. Liczba ta zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2004 o 4 (w tym publicznych o 1, a prywatnych o 3). Ponadto funkcjonowały 2 gabinety medycyny pracy (5 lat wcześniej tylko 1). Na terenie miejskim, jako uzupełnienie publicznej służby zdrowia, działały 2 prywatne praktyki lekarskie, a na terenie wiejskim gminy - 3 prywatne praktyki (w 2004 roku - po 1). Ogółem udzielono 93,8 tys. porad ambulatoryjnych, tj. więcej o 18,2% niż w 2004 roku.

Placówka w Niepołomicach obsługuje wszystkich mieszkańców miasta (9132 osób, stan na koniec grudnia 2008 roku). W obszarze wiejskim gminy, na jeden publiczny ośrodek zdrowia przypada średnio 3495 osób. Przychodnia rejonowa w mieście świadczy specjalistyczne usługi medyczne, z których mogą korzystać wszyscy mieszkańcy gminy. Są to poradnie: alergologiczna, chirurgiczna, dermatologiczna, dla kobiet, kardiologiczna, neurologiczna, otolaryngologiczna, rehabilitacyjna, reumatologiczna oraz gabinet rehabilitacji z fizykoterapią. Dobrze wyposażony gabinet rehabilitacji znajduje się również na obszarze wiejskim, w Podłężu. Obsługuje on zarówno rehabilitację osób starszych, leczenie powypadkowe, jak i rehabilitację sportową. W obszarze miejskim gminy

zlokalizowana jest też prywatna placówka opiekuńcza dla osób ociemniałych i lekko upośledzonych umysłowo.

W 2008 roku zaopatrzenie ludności w leki i środki medyczne w gminie zapewniało 8 aptek. Ich liczba zwiększyła się o 2 w stosunku do 2004 roku. W aptekach tych pracowało 16 magistrów farmacji (tj. odpowiednio o 4 więcej). Wskaźnik wyrażający liczbę ludności na 1 aptekę ogólnodostępną poprawił się, ulegając zmniejszeniu na przestrzeni 5 lat z 3653 do 2889 osób. (Dla porównania, w województwie małopolskim, wskaźnik ten w 2008 roku wyniósł 3535).

Wykr. 3.1. Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Doraźną pomoc lekarską zapewnia mieszkańcom pogotowie ratunkowe. Rejon obsługi pogotowia ratunkowego obejmuje dodatkowo sąsiadującą gminę Kłaj. Podsumowując, można stwierdzić, że opieka zdrowotna na terenie gminy Niepołomice jest należyście rozwinięta. Wprowadzenie działalności komercyjnej w tej dziedzinie usług przyczyniło się do polepszenia jakości życia mieszkańców.

W ramach opieki społecznej i działań z nią związanych, na terenie gminy Niepołomice znajdują się następujące placówki:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- NZOZ Niepołomickie Centrum Profilaktyczno-Lecznicze,
- Filia CK – Niepołomice Jazy, Dom dla Niewidomych Mężczyzn.

Planowane jest również powstanie Ośrodka Ostoja, Rehabilitacyjno-Edukacyjnej placówki przeznaczonej m.in. dla chorych na stwardnienie rozsiane. Placówki te świadczą różnorodną pomoc osobom, które jej potrzebują.

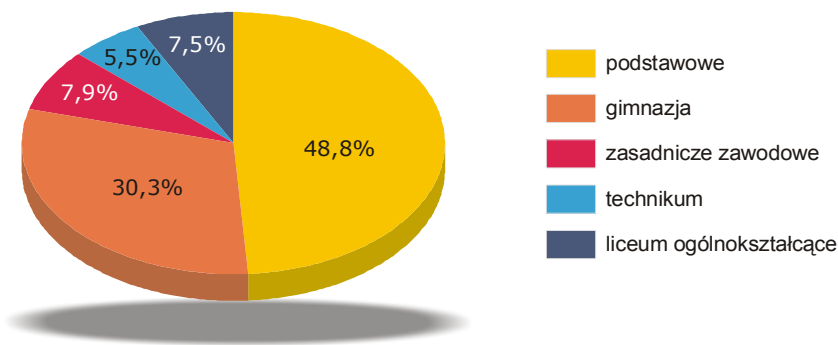
3.2. Edukacja i wychowanie

W ostatnich latach sytuacja w szkolnictwie kształtowała się korzystnie. Na początku roku szkolnego 2008/09 w gminie Niepołomice działało m.in.:

- 5 przedszkoli (posiadających 21 oddziałów i 494 miejsca), do których uczęszczało 467 dzieci,
- 7 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, do których uczęszczało 150 dzieci,
- 10 szkół podstawowych (1665 uczniów),
- 5 gimnazjów (1033 gimnazjalistów),
- 1 zasadnicza szkoła zawodowa (269 uczniów),
- 1 technikum (186 uczniów),
- 1 liceum ogólnokształcące (256 licealistów),

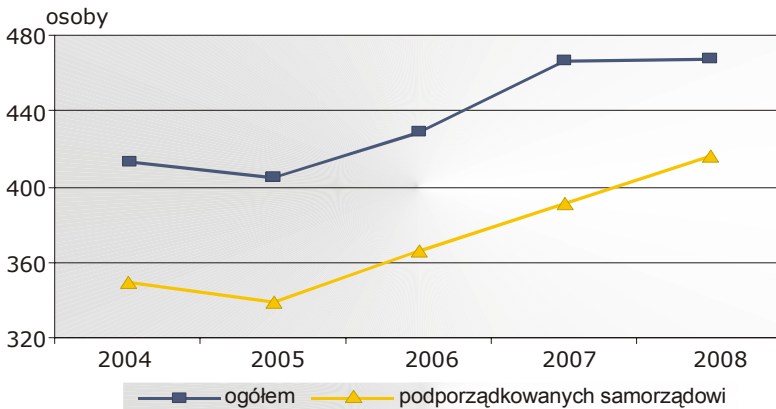
Ponadto w uzupełniającym liceum ogólnokształcącym dla dorosłych kształciło się 62 uczniów.

Wykr. 3.2. Struktura uczniów w szkołach w roku szkolnym 2008/2009

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Wychowaniem przedszkolnym objęto łącznie 617 dzieci, tj. więcej o 15 dzieci w porównaniu z poprzednim rokiem i o 50 w zestawieniu z 2004 rokiem. Miejsc w samych przedszkolach było więcej o 29 w ujęciu rocznym i o 75 w skali 5 lat. Wskaźnik obłożenia miejsc w przedszkolach wynosił 95 dzieci na 100 miejsc (rok wcześniej 100 na 100). Do 4 placówek samorządowych uczęszczało łącznie 416 dzieci, a ich liczba począwszy od 2006 roku systematycznie rosła. Obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym zostało objętych 233 dzieci sześciolatków i było to o 12 dzieci mniej niż w poprzednim roku i o 9 mniej niż w 2004 roku. W gminie Niepołomice z ogólnej liczby tych dzieci aż 59,2% uczęszczało do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych (w województwie 44,6%).

Wykr. 3.3. Dzieci w przedszkolach

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Spośród 10 szkół podstawowych 2 szkoły znajdowały się w Niepołomicach, a 8 pozostałych w sołectwach. Na terenie miasta funkcjonowało również 1 gimnazjum podporządkowane samorządowi gminnemu, a 4 pozostałe były prowadzone przez stowarzyszenia na wsiach, ale opłacane z budżetu gminy. Liczba uczniów w szkołach podstawowych spadła w porównaniu z 2007 rokiem o 1,4%, a w zestawieniu z 2004 rokiem - o ponad 10%, podczas gdy liczba uczniów gimnazjów zmniejszyła się odpowiednio o: 4,2% i 13,2%. Jest to związane z malejącą liczbą dzieci z roczników na tych poziomach kształcenia. Natomiast liczba uczniów szkoły zawodowej w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 1,9%. Szkoła ta przysposabia do różnych, potrzebnych na lokalnym rynku pracy zadań. Kształci m.in. renomowane fryzjerki i jednych z najlepszych w okolicy kucharzy. Ze szkołą współpracuje Szczep Ochotniczych Hufców Pracy. Liceum ogólnokształcące i technikum informatyczne wchodzi w skład Zespołu Szkół im. Ojca Świętego Jana Pawła II. Łączna liczba uczniów tych dwóch szkół w stosunku do 2007 roku nieznacznie się zwiększyła. (Z uwagi na duże zmiany w szkolnictwie średnim w ostatnich latach dane dotyczące liczby uczniów za lata 2008 i 2004 są nieporównywalne).

W Niepołomicach działają także inne szkoły, m.in. filia Szkoły Muzycznej z Zespołu Szkół Muzycznych w Krakowie. Nauka w niej jest prowadzona w klasach fortepianu, gitary, akordeonu, skrzypiec, fletu poprzecznego, trąbki i saksofonu.

Szkoły w Niepołomicach są dobrze wyposażone w sprzęt informatyczny. Przykładowo, technikum informatyczne przy Zespole Szkół im. Ojca Świętego Jana Pawła II dysponuje 4 pracowniami komputerowymi wyposażonymi w nowoczesny

sprzęt, umożliwiający ciekawe prowadzenie zajęć przy wykorzystaniu najnowszych dostępnych technologii. W porównaniu z 2004 rokiem udział szkół wyposażonych w komputery zwiększył się z 80,0% do 100,0% i dotyczyło to zarówno szkół podstawowych, jak i gimnazjów. Dane dotyczące komputeryzacji w tego typu szkołach przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 3.1. Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Komputery w szkołach	197	223	296	366	350
szkoły podstawowe	128	137	192	230	226
gimnazja	69	86	104	136	124
Pracownie komputerowe	16	16	15	16	16
szkoły podstawowe	11	11	11	11	11
gimnazja	5	5	4	5	5
Komputery podłączone do Internetu	161	199	248	289	315
szkoły podstawowe	92	113	145	167	200
gimnazja	69	86	103	122	115

Z danych wynika, że na przestrzeni lat 2004-2008 blisko dwukrotnie zwiększyła się w niepołomickich szkołach liczba komputerów podłączonych do Internetu. W szkołach podstawowych liczba ta rokrocznie wzrastała.

Współczynnik skolaryzacji brutto w 2008 roku wyniósł 102,2% dla poziomu szkół podstawowych i 110,6% dla gimnazjów. W latach 2004-2008 współczynnik ten kształtował się na podobnym poziomie, stale przekraczając 100,0%, co oznacza, że do szkół znajdujących się na terenie gminy uczęszczały również dzieci mieszkające poza tym terenem.

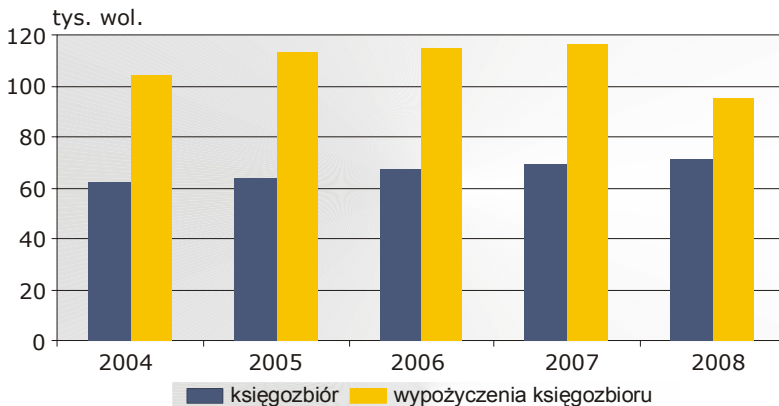
Podsumowując, można stwierdzić, że gmina Niepołomice w pełni wykorzystuje swój potencjał ekonomiczny, aby zapewnić dzieciom i młodzieży odpowiednią opiekę przedszkolną i edukację szkolną. Świadczy o tym m.in. duża liczba miejsc w przedszkolach - wskaźnik obłożenia bliski 100, ale nie przekraczający tego poziomu przy jednoczesnym wzroście liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli. Szkolnictwo jest tak zorganizowane, żeby absolwenci szkół mogli w przyszłości stać się najbardziej potrzebnymi mieszkańcami i pracownikami.

3.3. Kultura. Turystyka. Sport

W Niepołomicach toczy się ożywiona działalność kulturalna. Samorządowa instytucja pod nazwą „Centrum Kultury” od początku 2001 roku inicjuje i koordynuje życie kulturalne gminy. Organizuje koncerty, recitale, spektakle, konkursy, festiwale, a także kulturalne imprezy plenerowe. Prowadzi współpracę z Państwową Wyższą Szkołą Teatralną w Krakowie oraz Krakowską Operą Kameralną. Jest instytucją wspierającą rozwój profesjonalnych i amatorskich form artystycznych. Podlega jej 13 terenowych domów kultury.

Na terenie gminy działa Biblioteka Publiczna. Jej główna siedziba mieści się w Niepołomicach, jednak posiada ona 4 dobrze wyposażone filie w sołectwach. W zbiorach bibliotecznych w 2008 roku znajdowało się ponad 71 tys. książek. Liczba czytelników - 5386 osób - kolejny rok z rzędu spadła, co oznacza odwrócenie istniejącej w latach 2001-2006 tendencji wzrostowej. Na 1000 ludności przypadało 235 czytelników bibliotek, czyli nieznacznie (o 4) mniej niż przed rokiem i tyle samo, co w 2004 roku. Gwałtownie (o 18,0% w skali roku) spadła liczba wypożyczeń, która wyniosła 95,5 tys. woluminów. Wskaźnik wypożyczeń na 1 czytelnika w 2008 roku wyniósł 17,7 woluminów (w województwie - 17,1). W latach 2004-2007 wskaźnik ten z roku na rok wzrastał. Jednak w 2008 roku zmniejszył się o 3,9 w stosunku do roku poprzedniego.

Wykr. 3.4. Księgozbiór^a i wypożyczenia w bibliotekach publicznych

^a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Poza stale powiększającymi się księgozbiorami, biblioteki oferują swoim czytelnikom zbiory prasowe, a także prowadzą działalność kulturalną: organizują wystawy, spotkania z autorami, konkursy czytelnicze i wiedzy o pisarzach dla dzieci i młodzieży. W ograniczonym zakresie pełnią także funkcję świetlicy dla najmłodszych. W większości placówek można skorzystać z usług ksero oraz z darmowego Internetu.

Najbardziej znanym zabytkiem i chlubą Niepołomic jest Zamek Królewski. W komnatach zamkowych znajduje się Muzeum Niepołomickie, w którym można podziwiać dzieła wielu artystów. Obecnie najważniejszą ekspozycją jest wystawa dzieł malarstwa polskiego z XIX wieku zatytułowana „Sukiennice w Niepołomicach”, będąca jedną z głównych atrakcji turystycznych Niepołomic. Interesujące są również m.in. nocne pokazy nieba i Zamkowe Spotkania z Astronomią organizowane przez Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne. W 2008 roku Muzeum Niepołomickie zwiedziło 48 tys. osób, rok wcześniej - 20 tys. osób, co świadczy o zwiększonym zainteresowaniu tą formą konsumpcji dóbr kultury.

Warto wspomnieć o tym, że fundacja Zamek Królewski w Niepołomicach oraz Urząd Miasta i Gminy pełnią ważną rolę w kreowaniu życia kulturalnego, organizując najbardziej widowiskowe imprezy. Sam zamek został wzniesiony w połowie XIV wieku przez króla Kazimierza Wielkiego w stylu gotyckim. W czasach ostatnich Jagiellonów przebudowano go w stylu renesansowym. Później przechodził zmienne koleje losu, aby wreszcie, w 1991 roku przejść na własność gminy Niepołomice. Dzięki kompleksowym i kosztownym działaniom renowacyjnym został on pięknie odrestaurowany. Dzisiaj pełni rolę centrum kulturalno-biznesowego, w którym odbywają się liczne koncerty, wystawy, spotkania biznesowe, wesela i bankiety. Na poddaszu funkcjonuje trzygwiazdkowy hotel, mogący pomieścić 65 osób. Dodatkową atrakcją jest usytuowanie zamku na skraju Puszczy Niepołomickiej, skąd prowadzą ścieżki leśne dla turystów pieszych i rowerowych.

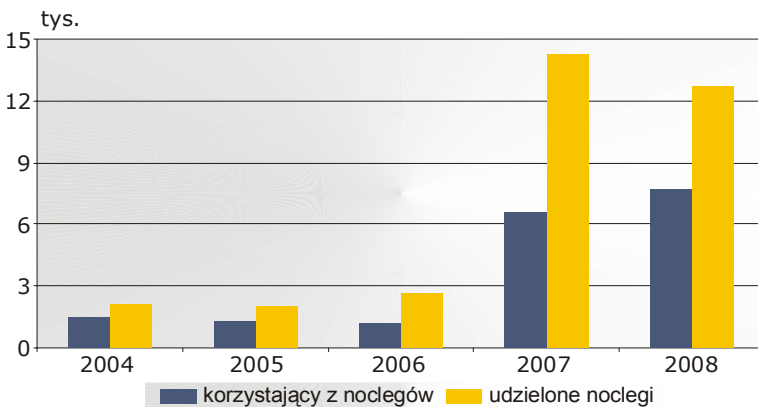
W całości na terenie gminy położony jest Rezerwat Koło w Puszczy Niepołomickiej o powierzchni 3,5 ha, zaliczany do obszarów prawnie chronionych. Główną wartością rezerwatu jest dobrze zachowany naturalny starodrzew grądowy. Drzewostan tworzą gatunki charakterystyczne dla grądu z dominacją lipy, z domieszką dębu i grabu. Występują tam chronione gatunki roślin, np. kruszczyk szerokolistny. Rezerwat ten włączono do programu Natura 2000 jako element Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Koło Grobli.

W gminie znajduje się 9 pomników przyrody, takich jak: skupienie drzew (wiąz szypułkowy, jawor, lipa drobnolistna) przy kościele w mieście Niepołomice, wiąz przy ul. Fabrycznej, Park Miejski, Ogród klasztorny w Staniątkach Zgromadzenia SS Benedyktynek, dąb szypułkowy o obwodzie 322 cm w Podłężu, lipy drobnolistne w Woli Batorskiej i Ogród Zamkowy. Do terenów zieleni zalicza się 2 parki spacerowo-wypoczynkowe o ogólnej powierzchni 5,8 ha i 47 zieleńców o łącznej powierzchni 24,6 ha, a ponadto 7,5 ha zieleni ulicznej i 11,4 ha terenów zieleni osiedlowej (dane z 2008 roku).

Kościół Parafialny pw. Dziesięciu Tysięcy Męczenników w Niepołomicach jest cennym zabytkiem, podobnie jak zbudowany na początku XIII wieku, a do dzisiaj pełniący swoje pierwotne funkcje Klasztor Benedyktynek w Staniątkach.

Licznie odwiedzający Niepołomice turyści mogą korzystać z 3 obiektów zbiorowego zakwaterowania, w tym 2 hoteli i 1 ośrodka szkoleniowo-wypoczynkowego. Według stanu z dnia 31 lipca 2008 roku obiekty te oferowały łącznie 205 miejsc noclegowych i liczba ta zwiększyła się o prawie 80% w stosunku do 2007 roku. W ciągu 12 miesięcy 2008 roku z noclegów w nich skorzystało 7,7 tys. osób, czyli o 16,4% więcej niż przed rokiem, w tym 0,9 tys. turystów zagranicznych, tj. o 20,7% więcej. Ogólna liczba udzielonych noclegów wyniosła 12,7 tys., czyli spadła o 10,9% w porównaniu z poprzednim rokiem, ale i tak była 6-krotnie większa w odniesieniu do 2004 roku.

Wykr. 3.5. Korzystający z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Według stanu z końca lipca 2008 roku w 2 obiektach hotelowych znajdowało się 165 miejsc noclegowych. Z noclegów w hotelach w ciągu roku skorzystało prawie 6 tys. turystów, w tym wszyscy przebywający w Niepołomicach turyści zagraniczni (w liczbie 857). Turystom ogółem udzielono 9,2 tys. noclegów, w tym turystom zagranicznym 1,6 tys. noclegów. Liczba udzielonych noclegów w hotelach wzrosła prawie dwukrotnie w skali roku.

Średni czas pobytu w obiekcie noclegowym w poszczególnych miesiącach 2008 roku był zróżnicowany i wahał się od 1,1 dnia w listopadzie do 2,7 dnia w styczniu. Najwięcej turystów przyjechało do Niepołomic we wrześniu - 1272 osoby, a najmniej w marcu - 246 osób.

Oferta związana ze sportem i rekreacją jest bogata i obejmuje zarówno obiekty zlokalizowane w mieście, jak i w sołectwach. Wpływa to korzystnie na warunki życia mieszkańców i przyciąga osoby z zewnątrz zainteresowane aktywnymi formami spędzania wolnego czasu. Do najważniejszych obiektów należą: kryta pływalnia w Niepołomicach, kąpielisko w Zabierzowie Bocheńskim, pole golfowe Royal Kraków Golf 7 Country Club w Ochmanowie, stadniny koni i tory jazdy konnej w Niepołomicach i Staniątkach, hala sportowa ZSZ obiekt PTG Sokół, korty tenisowe w Staniątkach, boiska MKS Puszcza Niepołomice, LKS Niepołomice Wisła, „Piłkarz”-Podłęże, LKS „Czarni”, Boisko KS Dąb w Zabierzowie Bocheńskim LKS „Promień” Zakrzowiec, boisko do koszykówki i siatkówki w Staniątkach. Rozmaitość obiektów odzwierciedla możliwości, jakie gmina oferuje w tym zakresie.

Na terenie Niepołomic działa wiele fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych, w tym organizacje pożytku publicznego, (na które można wpłacić 1% podatku dochodowego) takie jak: Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie Propagujące Idee Kazimierzowskie, Stowarzyszenie Rodziny Błogosławionego Adolfa Kolpinga, Klub Jazdy Konnej Pod Żubrem w Niepołomicach, Koło Przyjaciół Harcerstwa - Stowarzyszenie Byłych Instruktorów, itp.

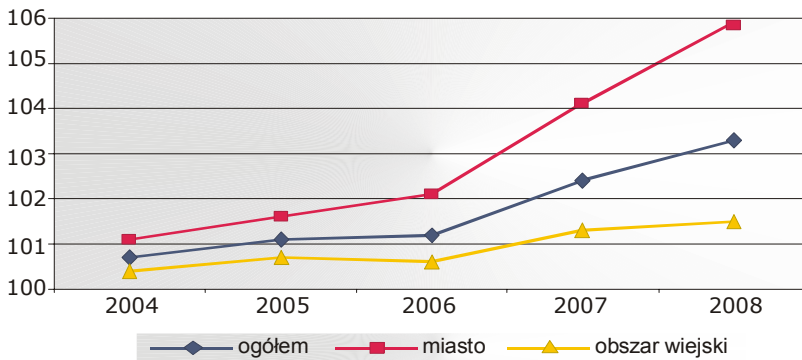
Reasumując, można stwierdzić, że dane statystyczne potwierdzają poprawę, jaka nastąpiła we wszystkich sferach infrastruktury socjalnej w gminie Niepołomice. W ostatnich latach zadbano o podniesienie poziomu opieki zdrowotnej, edukacji, a także kultury, sportu i rekreacji. Stało się to z korzyścią nie tylko dla mieszkańców, ale również dla ludności z terenów sąsiadujących oraz dla turystów i osób przyjeżdżających do Niepołomic w celach rekreacyjnych lub biznesowych.

ROZDZIAŁ 4. MIESZKALNICTWO

4.1. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe w gminie Niepołomice na koniec 2008 roku liczyły 7142 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 699,8 tys. m², w których znajdowało się 32,9 tys. izb. Na terenie miasta było 3027 mieszkań, co stanowiło 42,4% ogółu zasobów mieszkaniowych gminy, obszar wiejski obejmował 4115 mieszkań (57,6%). W latach 2004-2008 liczba zasobów systematycznie zwiększała się, przy czym w mieście wskaźnik ten był średnio o 2,1 pkt proc. wyższy niż na wsi.

Wykr. 4.1. Dynamika zasobów mieszkaniowych (rok poprzedni=100)
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Podstawowymi wskaźnikami pozwalającymi określić warunki mieszkaniowe są wskaźniki ilustrujące przeciętną: liczbę izb w mieszkaniu, liczbę osób przypadającą na mieszkanie i na izbę oraz powierzchnię użytkową mieszkania.

Przyrost ilościowy mieszkań, który miał miejsce w Niepołomicach w latach 2004-2008, związany był również z przyrostem jakościowym – na przestrzeni omawianych pięciu lat zaobserwować można powolną lecz systematyczną poprawę standardu mieszkań - zwiększała się przeciętna powierzchnia mieszkania, zmniejszało zagęszczenie. Na koniec 2008 roku średnia wielkość mieszkania wyniosła 98,0 m² i w stosunku do roku 2004 wzrosła o 2,3%. Na terenie miasta była ona średnio o 3,1 m² większa niż na obszarze wiejskim.

Tabl. 4.1. Zasoby mieszkaniowe Niepołomic w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

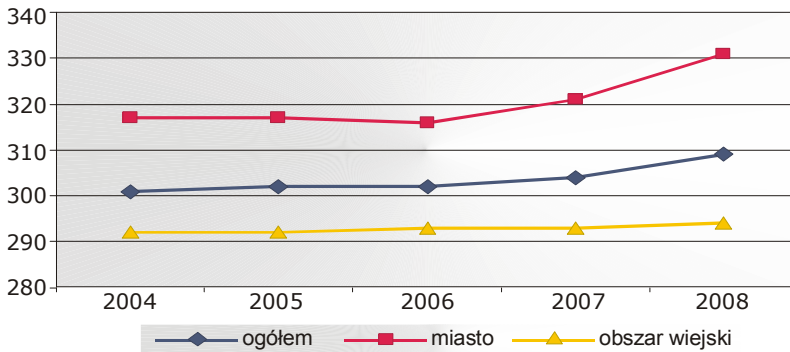
WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem	2004=100	2007=100
Mieszkania w tys.	7142	108,2	103,3
miasto	3027	114,3	105,9
wieś	4115	104,2	101,5
Izby w tys.	32920	109,7	103,8
miasto	14071	116,2	106,6
wieś	18849	105,3	101,9
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m²	699,8	110,7	104,3
miasto	303,4	117,5	107,4
wieś	396,4	106,0	102,1
Przeciętna:			
liczba izb w mieszkaniu	4,61	101,3	100,4
powierzchnia użytkowa w m ² :			
1 mieszkania	98,0	102,3	101,0
na 1 osobę	30,3	104,8	102,7

Utrzymująca się od kilku lat tendencja zwyżkowa i poprawa wskaźników wskazują na systematyczne polepszanie się warunków mieszkaniowych. W końcu 2004 roku w jednym mieszkaniu mieszkali przeciętnie 3,32 osoby, podczas gdy pięć lat później wskaźnik ten osiągnął poziom 3,24. Z uwagi na sytuację demograficzną (liczniejsze rodziny, mniejsza przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania) obszar wiejski charakteryzował się większym zagęszczeniem, zarówno pod kątem liczby osób na mieszkanie (3,40), jak i na izbę (0,74).

Statystyczny mieszkaniec Niepołomic miał do dyspozycji na koniec grudnia 2008 roku 30,3 m² na osobę, tj. o 4,8% więcej niż w 2004 roku. W przekroju terytorialnym omawiany wskaźnik wyniósł odpowiednio: w mieście - 33,2 m², a na obszarze wiejskim - 28,4 m².

Na 1000 ludności zamieszkującej gminę Niepołomice przypadało 309 mieszkań, co oznacza wzrost o 2,6% w stosunku do 2004 roku. W mieście sytuacja przedstawiała się zdecydowanie korzystniej, co przedstawia poniższy wykres.

Wykr. 4.2. Przeciętna liczba mieszkań na 1000 ludności
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Systematycznej, choć niewielkiej poprawie ulega z każdym rokiem wyposażenie mieszkań znajdujących się na terenie gminy w podstawowe instalacje.

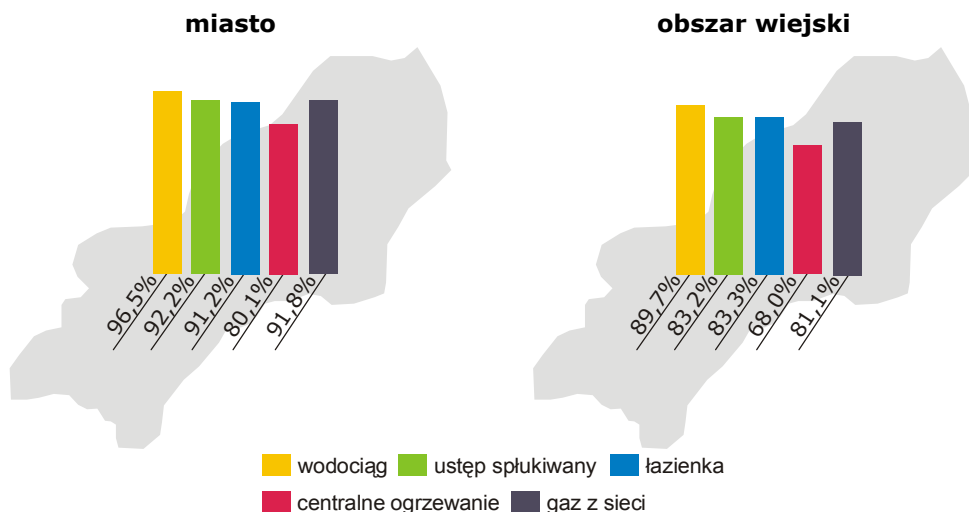
W 2008 roku w wodociąg wyposażonych było 92,6% ogółu zasobów mieszkaniowych (w 2004 - 91,8%), w ustęp 87,0% (w 2004 - 85,9%), w łazienkę 86,6% (w 2004 - 85,3%). Gaz sieciowy podłączony był do 85,6% wszystkich mieszkań (wzrost o 2,5 pkt proc. w stosunku do 2004 roku), a centralne ogrzewanie do 73,1% (wzrost na przestrzeni pięciu lat o 1,7 pkt proc.).

Tabl. 4.2. Mieszkania wyposażone w podstawowe instalacje sanitarno-techniczne
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Mieszkania wyposażone w:				
		wodociąg	ustęp	łazienkę	centralne ogrzewanie	gaz z sieci
Ogółem	2004	6058	5666	5629	4717	5484
	2006	6212	5818	5788	4879	5765
	2008	6610	6216	6186	5224	6115
miasto	2004	2540	2411	2380	2079	2306
	2006	2639	2510	2479	2180	2514
	2008	2920	2791	2760	2426	2778
wieś	2004	3518	3255	3249	2638	3178
	2006	3573	3308	3309	2699	3251
	2008	3690	3425	3426	2798	3337

Mieszkania w mieście były zdecydowanie lepiej wyposażone w instalacje sanitarno-techniczne od mieszkań wiejskich. Największe dysproporcje dają się zauważyć w przypadku centralnego ogrzewania, gdzie różnica między obszarem miejskim a wiejskim na przestrzeni 2004-2008 wynosiła średnio 12,0 pkt proc. Udział zasobów mieszkaniowych wyposażonych w wodociąg w miastach był średnio o 6,9 pkt proc. wyższy niż na wsi, w ustęp i łazienkę odpowiednio o 8,8 i 7,7 pkt proc. W 2008 roku w mieście 91,8% mieszkań posiadało gaz z sieci, na wsi wskaźnik ten wyniósł 81,1% (wzrost w stosunku do roku 2004 odpowiednio o 4,7 i 0,7 pkt proc.).

Wykr. 4.3. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarno - techniczne w układzie przestrzennym w 2008 r.
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Niepołomic tworzy przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna dominująca zarówno w centrum miasta, jak i na obszarze wiejskim. Miasto charakteryzuje większe zróżnicowanie. Występują tu zarówno zespoły zabudowy wielorodzinnej, jak i szeregowej.

Rozpatrując zasoby mieszkaniowe według stosunków własnościowych, najwięcej mieszkań należało do osób fizycznych oraz zakładów pracy.

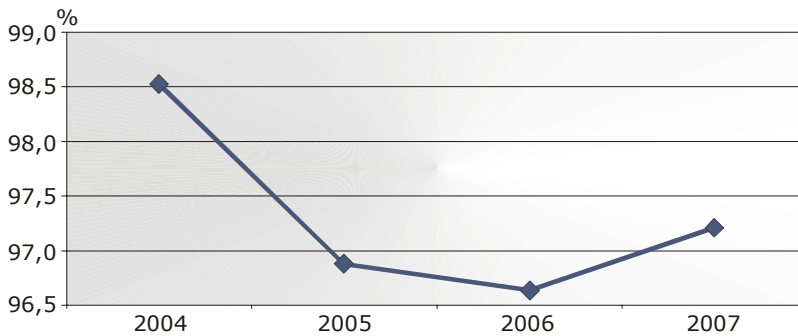
W 2007 roku liczba mieszkań będących własnością osób fizycznych, w budynkach stanowiących ich własność oraz w budynkach wielomieszkaniowych, objętych wspólnotą mieszkaniową wzrosła w stosunku do 2004 roku o 3,3%

i wyniosła 6719 mieszkań, co stanowiło 97,2% wszystkich zasobów gminy. W omawianych mieszkaniach znajdowało się 31,1 tys. izb o łącznej powierzchni użytkowej 660,7 tys. m².

Na przestrzeni 2004-2007 udział mieszkań należących do osób fizycznych w ogólnej liczbie zasobów zmniejszył się o 1,3 pkt proc. na rzecz lokali należących do zakładów pracy. Ich liczba w zestawieniu z 2004 rokiem wzrosła prawie 4-krotnie i ukształtowała się na poziomie 125 mieszkań (znajdowały się w nich 462 izby o łącznej powierzchni użytkowej 7,2 tys. m²).

W zasobach gmin w końcu 2007 roku znajdowało się zaledwie 0,7% ogółu mieszkań ze 114 izbami o powierzchni 2,0 tys. m². Pozostałe podmioty miały do dyspozycji jedynie 20 mieszkań.

Wykr. 4.4. Udział zasobów mieszkaniowych będących własnością osób fizycznych w % ogółu mieszkań
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

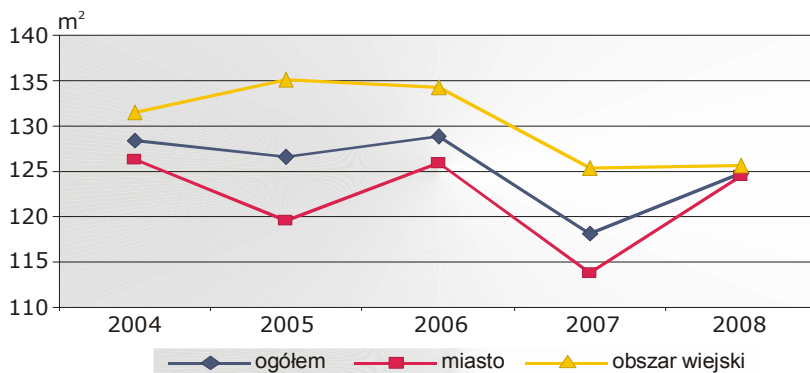
Mieszkania stanowiące własność prywatną charakteryzowały się największą przeciętną powierzchnią użytkową. Przeciętne mieszkanie osoby fizycznej miało 4,63 izby na 98,3 m² powierzchni użytkowej. Mieszkania zakładów pracy posiadały przeciętnie 3,70 izby (57,3 m²), a zasoby gminne - 2,38 (41,7 m²). Pozostałe podmioty miały w swoim władaniu najmniejszą liczbę izb - 2,60 na powierzchni 44,9 m².

4.2. Mieszkania oddane do użytkowania

W 2008 roku w gminie Niepołomice oddano do użytkowania 239 mieszkań (1251 izb), o łącznej powierzchni użytkowej 29,8 tys. m². Na przestrzeni pięciu lat liczba oddanych inwestycji wzrosła przeszło 3,5-krotnie.

W omawianym okresie w strukturze własnościowej mieszkań niezmiennie od lat dominowały mieszkania będące indywidualną własnością osób fizycznych (132 mieszkania - 55,2% ogółu). Plasujące się na drugim miejscu mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (99 mieszkań) z roku na rok zajmują coraz wyższą pozycję. O ile w 2004 roku stanowiły zaledwie 4,5% wszystkich mieszkań oddanych do użytkowania, to już pięć lat później - 41,4%. Pozostałą formą budownictwa były mieszkania komunalne stanowiące jedynie 3,4% ogółu wszystkich inwestycji.

Wykr. 4.5. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania

Ź r ó d ł o: opracowanie własne US Kraków.

W latach 2004-2008, w Niepołomicach średnia powierzchnia oddanego do użytkowania mieszkania była wysoka, sięgając 125,3 m². Wiązało się to z faktem, iż wśród nowo wybudowanych przeważały mieszkania osób fizycznych o średniej powierzchni użytkowej 136,4 m². Powierzchnia oddanego do użytkowania mieszkania w zasobach indywidualnych była średnio o 55,9 m² większa niż przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem.

W 2008 roku na terenie miasta zrealizowano 71,5% ogólnej liczby oddanych do użytkowania mieszkań (wobec 59,1% w roku 2004), a ich przeciętna

powierzchnia użytkowa zmniejszyła się na przestrzeni pięciu lat o 1,8 m² i wyniosła 124,5 m². Na obszarze wiejskim w omawianym okresie oddano do użytkowania 68 mieszkań o przeciętnej powierzchni użytkowej 125,6 m² (o 5,9 m² mniej niż w 2004 r.).

Wskaźnik natężenia liczby oddanych mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł w 2008 roku 10,4 i wzrósł w stosunku do 2004 roku ponad 3-krotnie.

Liczba oddanych do użytkowania mieszkań na 1000 zawartych małżeństw wyniosła 1593 i zwiększyła się na przestrzeni ostatnich pięciu lat przeszło 2,5-krotnie. Korzystne tendencje dają się zauważyć przede wszystkim na terenie miasta, gdzie wskaźniki te były zdecydowanie większe niż na obszarze wiejskim. Świadczyć to może o atrakcyjności miasta pod względem, tak lokalizacji, dobrze rozwiniętej infrastruktury, jak i prężnie rozwijającej się gospodarki, które stają się zachętą również dla ludności napływowej.

Tabl. 4.3. Mieszkania oddane do użytkowania

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
Mieszkania na 1000 ludności	3,0	3,7	4,3	8,2	10,4
miasto	4,7	5,3	7,4	13,2	19,0
wieś	2,0	2,7	2,4	5,0	4,9
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	635	678	787	1312	1593
miasto	1114	882	1105	1902	2948
wieś	391	529	508	863	739

ROZDZIAŁ 5. POTENCJAŁ GOSPODARCZY

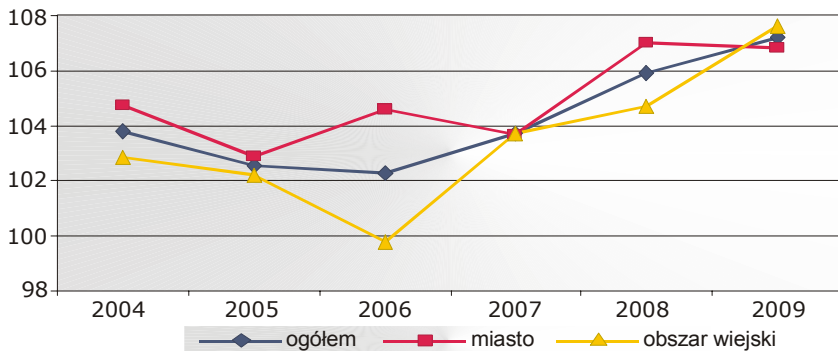
5.1. Podmioty gospodarki narodowej

Strefy aktywności gospodarczej są to wydzielone i przygotowane do inwestycji obszary, odpowiadające zapotrzebowaniom potencjalnych inwestorów, tworzone najczęściej przez samorządy lokalne, które przygotowują i monitorują dla przedsiębiorstw jak najkorzystniejsze warunki.

Gmina Niepołomice znana jest głównie z prężnie rozwijających się stref przemysłowych. Tworzą one miejsca pracy nie tylko dla mieszkańców gminy, ale także ludności napływowej z terenów sąsiednich.

Według stanu w dniu 31 XII 2009 roku w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej REGON w gminie Niepołomice zarejestrowanych było 2221 podmiotów gospodarczych (bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), w tym 97,9% podmiotów sektora prywatnego. Przeszło połowa podmiotów (53,5%) zlokalizowana była na terenie miasta. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat widoczny był systematyczny, rokroczny wzrost rejestrowanych podmiotów. Od grudnia 2004 roku ich liczba zwiększyła się o 23,5%.

Wykr. 5.1. Dynamika podmiotów gospodarki narodowej
(rok poprzedni=100)
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Według kryterium formy prawnej wśród podmiotów dominowały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W końcu 2009 roku w rejestrze REGON ujęte były 1743 takie osoby, tj. więcej w stosunku do 2004 roku o 22,9%.

Stanowiły one 78,5% ogółu podmiotów (sześć lat wcześniej 78,9%). W układzie przestrzennym sytuacja przedstawiała się podobnie, przy czym na obszarze wiejskim odsetek osób fizycznych był o 10,6 pkt proc. większy niż w mieście i wyniósł 84,1%.

W 2009 roku przeszło 1/3 osób fizycznych (546 jednostek) prowadziła swoją działalność w zakresie handlu i napraw (31,3%). Największą popularnością cieszyły się usługi związane z handlem detalicznym (347 jednostek - 63,6% ogółu podmiotów należących do tej sekcji). Handlem hurtowym zajmowało się 112 podmiotów (20,5%), natomiast sprzedaż, obsługę i naprawę pojazdów samochodowych prowadziło 87 podmiotów (15,9%).

Kolejna sekcja najliczniej reprezentowana przez tę grupę osób należała do branży budowlanej (266 osób - 15,3%). Wykonywaniem robót budowlanych wykończeniowych zajmowało się 101 podmiotów (38,0% wszystkich jednostek zakwalifikowanych do tej sekcji). Działalność związaną ze wznoszeniem kompletnych budynków i budowli lub ich części; inżynierią lądową i wodną zajmowało się 88 podmiotów (33,1%), spośród których ponad połowa świadczyła usługi w zakresie wykonywania robót ogólnobudowlanych związanych ze wznoszeniem budynków (47 jednostek).

Obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej zajmowało się 212 podmiotów (12,2%). W sekcji tej dominowała głównie działalność gospodarcza pozostała prowadzona przez 163 podmioty (76,9%), w ramach której 30 jednostek prowadziło działalność komercyjną gdzie indziej nie sklasyfikowaną (18,4%), a 25 osób fizycznych zajmowało się działalnością rachunkowo-księgową (15,3%).

Prawie 11% podmiotów specjalizowało się w usługach związanych z transportem, gospodarką magazynową i łącznością (186 jednostek). Działalność w obrębie tej sekcji związana była przede wszystkim z transportem drogowym towarów - 69 podmiotów (37,1%), a także działalnością taksówek osobowych - 39 podmiotów (21,0%).

Z przetwórstwem przemysłowym związanych było 181 osób fizycznych (10,4%), wśród których dominowała działalność związana z produkcją wyrobów z metali (38 podmiotów - 21,0% ogółu podmiotów tej sekcji). Dużą popularnością cieszyła się też produkcja mebli, którą zajmowały się 24 jednostki (13,3%).

Równocześnie, w końcu omawianego okresu rejestr obejmował 478 osób prawnych i jednostek niemających osobowości prawnej, tym samym zwiększył się na przestrzeni 2004-2009 o 25,8%. Wśród nich było 128 spółek handlowych, co stanowiło znaczny wzrost w stosunku do 2004 roku (o 66,2%). W mieście ich liczba zwiększyła się w relacji do omawianego okresu o 69,2%, na wsi o 60,0%. Przeszło 73% zarejestrowanych spółek handlowych stanowiły spółki kapitałowe (94), spośród których zdecydowana większość to spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (97,9%). Liczba spółek cywilnych wzrosła na przestrzeni sześciu lat o 12,8% i wyniosła 194. Wśród ogółu spółek handlowych odnotowano 22 spółki z udziałem kapitału zagranicznego (w 2004 roku - 15), które zlokalizowane były przede wszystkim na terenie miasta (77,3% ogółu tego typu spółek). Ponadto według stanu w dniu 31 XII 2009 roku w Niepołomicach zarejestrowane były 3 spółdzielnie (sześć lat wcześniej - 4), 76 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (wzrost do stanu w końcu 2004 roku o 31,0%) oraz 1 przedsiębiorstwo.

Tabl. 5.1. Podmioty gospodarki narodowej^a według wybranych form prawnych
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem	1798	1844	1886	1956	2072	2221
w tym:						
spółki handlowe	77	85	97	105	111	128
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	15	16	19	17	22	22
spółki cywilne	172	167	173	182	193	194
spółdzielnie	4	4	4	4	3	3
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	58	60	63	67	75	76
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	1418	1461	1478	1526	1616	1743

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Pod względem liczby pracujących (faktycznej lub przewidywanej w momencie rejestracji lub po wprowadzanych przez podmiot zmianach) dominowały niezmiennie od lat podmioty bardzo małe - mikroprzedsiębiorstwa (o liczbie pracujących do 9 osób), które stanowiły w końcu 2009 roku 94,0% ogółu zarejestrowanych jednostek. Na obszarze wiejskim odsetek ten był większy niż w mieście i wyniósł 95,2%. Podmioty o liczbie pracujących 10-49 osób stanowiły 4,8%, a jednostki średnie i duże (o liczbie pracujących powyżej 50 osób), które

zlokalizowane były przede wszystkim na terenie miasta - 1,2%. W porównaniu z 2004 rokiem odnotowano wzrost liczby małych przedsiębiorstw - o 23,3%, podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób - o 24,7%, a jednostek średnich i dużych - łącznie o 30,0%.

W grupie podmiotów zaliczanych do mikroprzedsiębiorstw najliczniej reprezentowana była sekcja handel i naprawy (31,0% tego typu podmiotów), budownictwo (14,0%) oraz obsługa nieruchomości i firm (12,1%). Wśród podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób najwięcej jednostek prowadziło działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym (29,9%), edukacją (19,6%), a także handlem i naprawami (15,9%). W grupie podmiotów średnich i dużych (rozpatrywanych łącznie) dominowało przetwórstwo przemysłowe o udziale 61,5%.

Wykr. 5.2. Struktura podmiotów według liczby pracujących i sekcji PKD w 2009 r.
Stan w dniu 31 XII

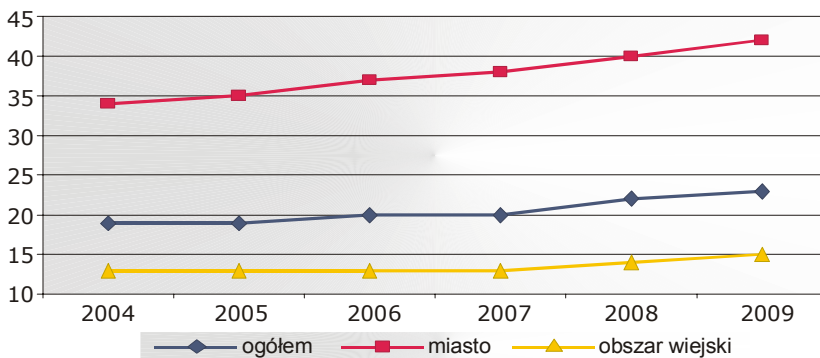
Źródło: opracowanie własne US Kraków.

W 2009 roku zarejestrowano 216 nowych podmiotów gospodarczych i wszystkie były osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy, decydując się na utworzenie nowej firmy, podejmują najczęściej działalność niewymagającą dużych nakładów finansowych na jej rozpoczęcie i taką, z której można osiągnąć w krótkim czasie jak najwyższy zysk. Dlatego najczęściej nową działalność rozpoczynano w zakresie handlu. W sekcji tej zarejestrowano 65 podmiotów (30,1% ogółu nowozarejestrowanych). W dalszej kolejności najwięcej podmiotów, w omawianym okresie, zarejestrowano w sekcjach charakteryzujących się dużą rotacją, tj.: obsługa nieruchomości i firm - 35 (16,2%) oraz przetwórstwo przemysłowe - 27 (12,5%).

W ciągu omawianego roku w gminie Niepołomice usunięto z rejestru 125 jednostek prawnych, w tym 117 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 6 spółek. Największą liczbę zlikwidowanych podmiotów odnotowano w sekcjach: handel i naprawy - 52 (41,6% ogółu wyrejestrowanych), budownictwo - 19 (15,2%) oraz obsługa nieruchomości i firm - 14 (11,2%).

Na 1 km² powierzchni w 2009 roku przypadały 23 podmioty gospodarcze (w 2004 - 19), które koncentrowały się głównie na obszarze miasta. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat można zauważyć znaczne dysproporcje pomiędzy terenem wiejskim, a strefą miejską gminy Niepołomice.

Wykr. 5.3. Podmioty gospodarki narodowej na 1 km²
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Przedsiębiorczość jest jednym z podstawowych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego. Odzwierciedla ona nie tylko kondycję gospodarki, ale także nastroje inwestorów i ich przewidywania dotyczące możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na danym terenie. O poziomie przedsiębiorczości w danym rejonie świadczy również liczba podmiotów na 1000 ludności zamieszkałej na tym terenie. W końcu 2009 roku w gminie Niepołomice wskaźnik ten kształtował się na poziomie 94,9 (w roku 2009 ludność według stanu w dniu 30 IX) i był o 12,9 wyższy niż w analogicznym okresie 2004 roku. Geograficzny rozkład podmiotów wskazuje, że jest ich więcej na terenach zurbanizowanych, dysponujących lepszą infrastrukturą i wyższym poziomem kapitału ludzkiego sprzyjającym rozwojowi przedsiębiorczości. Na przestrzeni ostatnich sześciu lat wskaźnik przedsiębiorczości na terenie miasta wyniósł średnio 117,6, podczas gdy na obszarze wiejskim kształtował się on na poziomie 67,0.

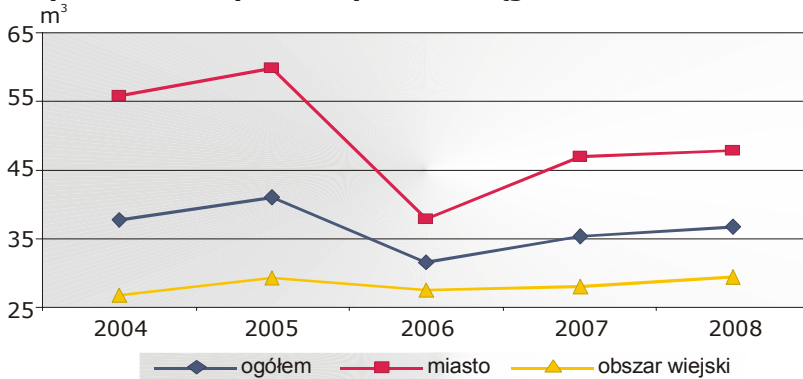
5.2. Infrastruktura komunalna

W ostatnich latach stan infrastruktury komunalnej w Niepołomicach uległ poprawie. Rozbudowana została sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej w 2008 roku wyniosła 227,9 km i w porównaniu z rokiem 2004 wzrosła o 3,8%. Na 100 km² przypadało w omawianym okresie 236,7 km sieci. W układzie przestrzennym większe zagęszczenie sieci wystąpiło na terenie miasta - 286,5 km (wobec 216,9 km na wsi).

Zużycie wody w gospodarstwach domowych na cele komunalno-bytowe osiągnęło w 2008 roku poziom 840,6 dam³ i w zestawieniu z 2004 rokiem zwiększyło się o 2,3%. Wskaźnik zużycia, obrazujący sposób gospodarowania wodą w przeliczeniu na 1 mieszkańca, osiągnął w omawianym okresie poziom 36,7 m³ (w 2004 - 37,8 m³). Wskaźnik ten wahał się w mieście od 55,8 m³ w 2004 roku do 47,8 m³ w roku 2008, natomiast na terenach wiejskich wyniósł on odpowiednio 26,8 m³ i 29,4 m³.

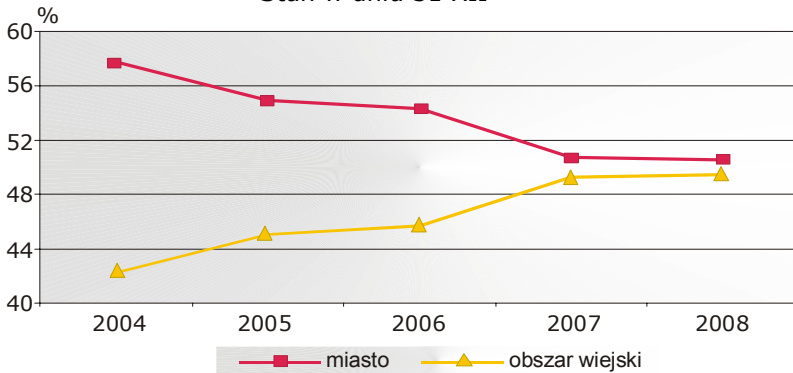
Wykr. 5.4. Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Długość sieci kanalizacyjnej (łącznie z kolektorami) w ciągu pięciu lat zwiększyła się o 44,7 km i wyniosła na koniec 2008 roku 130,2 km. Biorąc pod uwagę rozmieszczenie przestrzenne można zauważyć pewne dysproporcje pomiędzy siecią kanalizacyjną w mieście i na obszarze wiejskim, choć w ciągu ostatnich lat sytuacja ta uległa poprawie - podczas gdy w 2004 roku kanalizacja wiejska stanowiła 42,2% ogółu sieci w gminie, to pięć lat później udział ten wyniósł 49,5%.

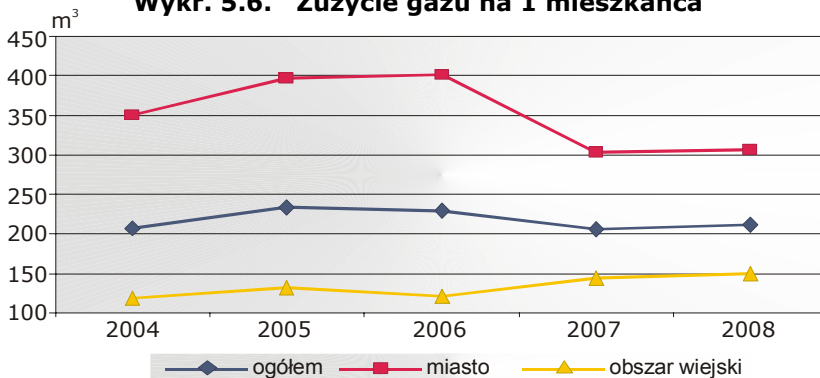
Wykr. 5.5. Sieć kanalizacyjna (ogółem = 100)
Stan w dniu 31 XII

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Długość sieci gazowej w 2008 roku wyniosła 175,1 km, w tym ponad 150 km przypadało na sieć rozdzielczą. Z roku na rok zwiększała się liczba odbiorców gazu z sieci, która w omawianym okresie sięgnęła 6,1 tys. Średnie zużycie gazu per capita wyniosło w tym czasie 211,3 m³, przy dominującej pozycji miasta, gdzie wskaźnik ten kształtował się na poziomie 306,2 m³ (wobec 149,8 m³ na wsi).

Wykr. 5.6. Zużycie gazu na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne US Kraków.

Według stanu w końcu grudnia 2008 roku w mieście 3367 odbiorców zużyło łącznie 9525 MW·h energii elektrycznej. Roczne średnie zużycie energii na 1 mieszkańca wyniosło 415,4 MW·h.

Na terenie gminy działają Strefy Przemysłowe. Obszary te są w pełni wyposażone w niezbędną infrastrukturę drogową, wodociągową, kanalizacyjną, elektryczną, gazową i telekomunikacyjną.

5.3. Aktywność gospodarcza w ramach Stref Przemysłowych oraz Specjalnych Stref Ekonomicznych

Od wielu lat Niepołomice należą do prężnie rozwijających się gmin w Polsce. Korzystna lokalizacja w pobliżu dużego ośrodka, dobrze rozwinięta infrastruktura, sprawne działania samorządu lokalnego stworzyły przyjazny klimat inwestycyjny. Gmina od lat 90-tych XX wieku starała się być atrakcyjnym miejscem do lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych. W głównym dokumencie w zakresie polityki inwestycyjnej Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Niepołomice wyznaczono granice i charakterystykę planowanego rozwoju gospodarczego, wytyczono granice zagospodarowania terenu na cele produkcyjne oraz technologiczne. Utworzone zostały strefy przemysłowe, czyli wydzielone i przygotowane pod inwestycje obszary odpowiadające zapotrzebowaniom potencjalnych inwestorów. Samorząd lokalny dostrzegając pozytywne efekty działalności stref, scala nowe tereny, buduje infrastrukturę techniczną (drogową, wodociągową, kanalizacyjną, elektryczną, gazową, telekomunikacyjną), zmienia przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy. Dla największej Niepołomickiej Strefy Przemysłowej, liczącej około 400 ha, tj. 4,2% powierzchni gminy, opracowano osobny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego¹, w którym dokładnie określono rodzaj przeznaczenia i zasady zagospodarowania dla każdej wydzielonej jednostki terenowej. Oprócz Niepołomickiej Strefy Przemysłowej na terenie gminy działają jeszcze dwie mniejsze strefy: Zachodnia Strefa Przemysłowa w Ochmanowie i Wschodnia Strefa Przemysłowa w Woli Batorskiej. Oprócz tych stref, istnieją także mniejsze obszary przeznaczone pod zabudowę przemysłowo-usługową. Na wymienionych terenach, gmina stara się ulokować obiekty i budynki zakładów produkcyjno-techniczno-usługowych, bazy transportowe oraz stacje paliw.

Na podstawie ustawy z dnia 20 października 1994 roku o specjalnych strefach ekonomicznych utworzona została Specjalna Strefa Ekonomiczna Krakowski

¹ Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niepołomice na terenie Niepołomickiej Strefy Przemysłowej, Uchwała V/37/07 Rady Miejskiej z dnia 16. 01. 2007 roku.

Park Technologiczny², z której znaczną część stanowiły grunty gminy Niepołomice zlokalizowane na terenie Niepołomickiej Strefy Przemysłowej. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2005 roku wprowadziło opis granic podstrefy Niepołomice z dwoma kompleksami o łącznej powierzchni 140,87 ha. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2008 roku rozszerzyło wielkość strefy do 182,33 ha z 7 kompleksami³. Celem utworzenia i działania specjalnych stref ekonomicznych było m.in. przyspieszenie rozwoju gospodarczego danego terenu, rozwój i wykorzystanie nowych rozwiązań technicznych i technologicznych, zagospodarowanie majątku poprzemysłowego i infrastruktury, tworzenie nowych miejsc pracy⁴. Działalność gospodarcza na terenie specjalnej strefy ekonomicznej może być prowadzona na preferencyjnych warunkach, tj. przedsiębiorstwom, które uzyskały zezwolenie na działalność w strefie przysługuje pomoc publiczna w formie zwolnienia podatkowego, a dodatkową korzyścią jest fakt, że mogą rozpocząć działalność na specjalnie przygotowanym, uzbrojonym terenie.

W prężnie rozwijających się strefach przemysłowych na terenie gminy działa obecnie około 30 firm o różnych profilach produkcji, a około 20 kolejnych firm jest w budowie lub nabyło działkę pod przyszły zakład. Wśród firm, skupionych w niepołomickich strefach, są zarówno firmy rodzime, prywatne, jak również koncerny z udziałem kapitału zagranicznego (głównie niemieckiego). Większość inwestycji to nowe lokalizacje, typu greenfield.

Strefy mają duże znaczenie dla wzrostu poziomu inwestycji komercyjnych na terenie gminy, w istotny sposób zwiększają atrakcyjność inwestycyjną regionu, rozwijają przedsiębiorczość i kreują nowe miejsca pracy nie tylko dla mieszkańców gminy. Dochody z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych, zwłaszcza dużych przedsiębiorstw, są głównym źródłem zasilania budżetu gminy. Przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie Stref Przemysłowych, w odróżnieniu od Specjalnych Stref Ekonomicznych, nie korzystają z ulg podatkowych na obszarze gminy. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat rozwój przedsiębiorstw spowodował prawie 10-krotny wzrost dochodów gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

² Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 roku utworzona została Krakowska specjalna strefa ekonomiczna, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2005 roku wprowadziło nazwę Specjalna Strefa Ekonomiczna Krakowski Park Technologiczny.

³ Na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Niepołomice Cz. I uwarunkowania rozwoju przestrzennego.

⁴ Na podstawie http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/sse

ROZDZIAŁ 6. BUDŻET GMINY

Budżet gminy jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy, uchwalonym na okres roku kalendarzowego w formie uchwały budżetowej. Różnica pomiędzy dochodami a wydatkami stanowi nadwyżkę lub deficyt gminy. W przypadku, gdy wydatki przewyższają dochody gminy, tj. zaistnieje deficyt budżetowy, wtedy gmina zaciąga pożyczki, kredyt lub emituje obligacje komunalne na jego pokrycie.

Omawiane w dalszej części rozdziału informacje dotyczą zrealizowanych w latach 2004-2008 dochodów i wydatków budżetu gminy Niepołomice.

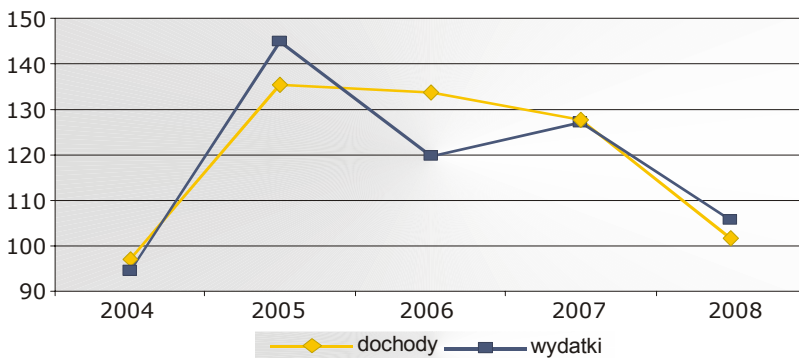
Tabl. 6.1. Dochody i wydatki budżetu gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008
	w tysiącach zł				
Dochody ogółem	40630,9	55032,9	73540,6	93924,3	95589,9
Wydatki ogółem	44360,8	64336,6	77068,4	98005,0	103482,4
Wynik finansowy	-3729,9	-9303,6	-3527,8	-4080,7	-7892,5

Ź r ó d ł o: Bank Danych Regionalnych (BDR).

W latach 2004-2008 liczba mieszkańców gminy Niepołomice zwiększyła się o 5,5%, liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy wzrosła o 15,5%, natomiast dochody budżetu gminy jak i wydatki, wzrosły w tym okresie ponad dwukrotnie. Dynamikę dochodów i wydatków prezentuje poniższy wykres.

Wykr. 6.1. Dynamika dochodów i wydatków budżetu gminy
(rok poprzedni =100)

Ź r ó d ł o: opracowanie własne na podstawie danych z tabl. 6.1, US Kraków.

Analizując dane przedstawione na wykresie należy zwrócić uwagę, iż w 2008 roku dynamika dochodów i dynamika wydatków budżetu gminy Niepołomice była niższa niż w okresie ożywienia gospodarczego w latach 2005-2007, po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Na terenie gminy w 2004 roku powstała Niepołomicka Strefa Przemysłowa, która przyciągnęła nowych inwestorów i przedsiębiorców. Gmina stała się atrakcyjna gospodarczo, a do budżetu gminy wpłynęły większe dochody.

6.1. Dochody

Dochody gminy, podobnie jak dochody budżetu państwa, w znacznej mierze zależą od koniunktury gospodarczej, która kształtuje rentowność przedsiębiorstw, zatrudnienie i wynagrodzenia, obroty handlowe, a tym samym określa wpływy podatkowe.

Dochody gminy dzielą się na dochody własne (pochodzące m.in. z podatków, opłat, dochodów z majątku gminy i różnych wpływów, które są wymienione w przepisach prawnych jako dochody gminy) oraz dochody pozyskane z zewnątrz (np. z budżetu państwa w postaci dotacji, subwencji; z budżetu Unii Europejskiej). Wielkość dochodów, źródła ich pozyskania oraz strukturę prezentuje poniższa tablica.

Tabl. 6.2. Dochody budżetu gminy

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	
	w tysiącach zł					w odsetkach
Dochody ogółem	40630,9	55032,9	73540,6	93924,3	95589,8	100,0
Dochody własne ^a ...	22501,2	33139,5	48250,0	68563,1	68451,7	71,6
w tym:						
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa - w podatku dochodowym	5092,6	6081,7	7384,4	10215,6	15693,5	16,4
od osób prawnych ...	503,5	676,5	755,3	1009,9	4911,8	5,1
od osób fizycznych ..	4589,1	5405,2	6629,1	9205,7	10781,7	11,3
Podatek od nieruchomości	6696,0	6988,0	7685,3	9796,1	13487,8	14,1

Tabl. 6.2. Dochody budżetu gminy (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008		
	w tysiącach zł					w	odsetkach
Dochody własne^a (dok.)							
Podatek rolny, leśny ..	692,9	808,1	614,1	742,6	1188,7	1,2	
Podatek od środków transportowych	431,7	376,8	380,5	414,2	454,9	0,5	
Podatek od czynności cywilnoprawnych	348,5	991,0	1145,7	1563,8	1469,9	1,5	
Oplata skarbowa	115,8	104,8	124,4	148,1	136,1	0,1	
Dochody z majątku	2598,3	3342,3	10984,1	18505,2	14607,1	15,3	
Środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych	397,7	6780,2	12203,3	17222,9	9540,4	10,0	
Dotacje celowe	4359,8	6259,7	8334,8	8363,1	8559,7	9,0	
Na zadania z budżetu państwa	3228,0	5016,8	7109,5	7373,6	7192,2	7,5	
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	968,4	1188,8	1127,5	868,0	956,0	1,0	
Otrzymane z funduszy celowych	163,4	54,1	97,9	121,5	411,5	0,4	
Subwencje ogólne z budżetu państwa	13769,9	15633,7	16955,8	16998,1	18578,5	19,4	
w tym część oświatowa	-	-	15535,1	16403,4	18200,4	19,0	

a Dane za lata 2004-2007 powiększone o środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych, które do 2007 roku stanowiły wyodrębnioną pozycję budżetową (w 2008 roku są komponentem dochodów własnych).

Źródło: Bank Danych Regionalnych.

W 2008 roku w budżecie gminy Niepołomice zgromadzono dochody w wysokości 95,6 mln zł. Były one przeszło dwukrotnie wyższe od dochodów uzyskanych w 2004 roku, przy czym dochody gmin ogółem w województwie w tym okresie wzrosły średnio półtora razy.

W strukturze dochodów gminy udział dochodów własnych wyniósł 71,6%, subwencji ogólnych z budżetu państwa 19,4%, a dotacji celowych 9,0%.

Analizując dochody gminy ze względu na źródła ich pozyskania można zauważyć, że w ostatnich pięciu latach systematycznie wzrastał udział dochodów własnych gminy z 55,4% w 2004 roku do 71,6% w 2008 roku. Przeciętnie w województwie w 2008 roku udział ten kształtował się na poziomie 42,2%. Gminy o dobrze rozwiniętej infrastrukturze technicznej charakteryzują się większym udziałem dochodów własnych w budżecie niż gminy słabsze ekonomicznie.

W ramach dochodów własnych największe wpływy, w wysokości 15,7 mln zł (w 2004 roku 5,1 mln zł), pochodziły z podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych. Ich udział w dochodach ogółem gminy wyniósł 16,4% wobec 12,5% przed pięć laty. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy, związany z funkcjonowaniem Niepołomickiej Strefy Przemysłowej, spowodował, że w ostatnim okresie wystąpił prawie 10-krotny wzrost dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych. Również wysokość podatku dochodowego od osób fizycznych systematycznie wzrastała, co świadczy o zamożności mieszkańców gminy.

W dochodach gminy znaczny był także udział dochodów z majątku (15,3%) i podatku od nieruchomości (14,1%).

Od kilku lat budżet gminy zasilają środki pozyskane z budżetu Unii Europejskiej - w 2006 roku w wysokości 2,2 mln zł, a w latach następnych 17,0 mln zł i 9,5 mln zł. Były one przeznaczone na inwestycje, a ich udział w dochodach ogółem gminy w 2008 roku wyniósł 10,0%.

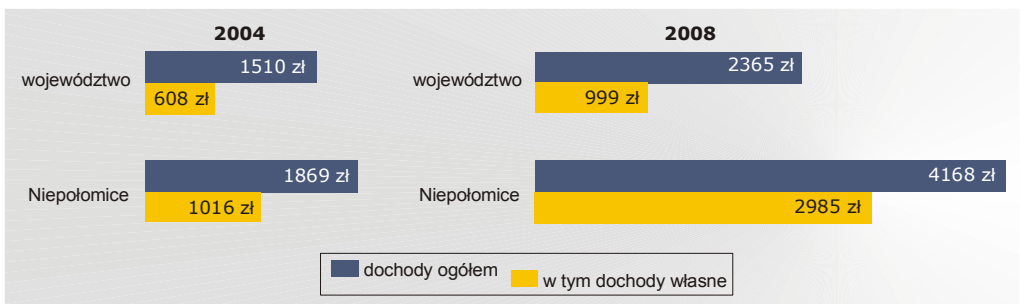
W ramach dochodów otrzymywanych z zewnątrz dotacje (z budżetu państwa, z funduszy celowych oraz otrzymane na podstawie porozumień samorządowych) stanowiły 9,0% dochodów ogółem gminy (w 2004 roku 10,7%), a udział subwencji z budżetu państwa wyniósł 19,4% wobec 33,9% w 2004 roku. Środki uzyskane z budżetu państwa w ramach subwencji oświatowej są przeznaczone na pokrycie utrzymania placówek oświatowo-wychowawczych. W 2008 roku były to wpływy w wysokości 18,2 mln zł i stanowiły 19,0% dochodów gminy.

Charakterystycznym elementem dla gmin zamożnych jest niski udział w dochodach gminy dotacji celowej z budżetu państwa (finansującej głównie świadczenia socjalne), gdyż mniej osób spełnia kryteria uprawniające do pomocy

społecznej. W 2008 roku w gminach województwa małopolskiego udział ten kształtował się na poziomie 18,2%, a w gminie Niepołomice wyniósł tylko 7,5%.

Dochody gminy Niepołomice w przeliczeniu na jednego mieszkańca były najwyższe w grupie gmin miejsko-wiejskich Małopolski. W ostatnich latach systematycznie rosły, od 1869 zł w 2004 roku do 4168 zł w 2008 roku. W relacji do wskaźnika dla województwa wynoszącego 2365 zł w 2008 roku są one prawie dwukrotnie wyższe. Jeżeli dochody Niepołomic per capita były w 2004 roku o 360 zł wyższe niż w województwie, to w 2008 roku ta różnica wynosiła już 1800 zł. Jeszcze większe dysproporcje występują przy kształtowaniu się dochodów własnych, co prezentuje poniższy wykres.

Wykr. 6.2. Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca

Ź r ó d ł o: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

6.2. Wydatki

Z budżetu gminy Niepołomice w 2008 roku wydano łącznie 103,5 mln zł, tj. dwa razy więcej niż w 2004 roku. Środki te zostały przeznaczone na realizację zadań własnych gminy oraz zadań należących do kompetencji państwa a zleconych do wykonania gminie. Na wykonanie zadań zleconych gmina otrzymała dotacje celowe.

W strukturze rodzajowej wydatków dominowały wydatki bieżące (61,2%) przeznaczone głównie na wynagrodzenia oraz zakup materiałów i usług. Wydatki majątkowe gminy stanowiły 38,8% i w całości były przeznaczone na inwestycje służące poprawie infrastruktury gminnej (budowa wodociągów, kanalizacji, dróg, oczyszczalni ścieków, krytej pływalni, boisk sportowych). Udział wydatków inwestycyjnych na przestrzeni ostatnich lat zwiększył się z 18,4% w 2004 roku do 38,8% w roku 2008. Gminy w Małopolsce przeznaczały przeciętnie na inwestycje ok. 20% ogółu wydatków. Niepołomice należą do gmin najwięcej inwestujących. Na

jednego mieszkańca w 2008 roku przypadało 1752 zł wydatków inwestycyjnych wobec 493 zł przeciętnie w województwie.

Tabl. 6.3. Wydatki budżetu gminy w układzie rodzajowym

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	
	w tysiącach zł					w odsetkach
Wydatki ogółem	44360,8	64336,6	77068,5	98005,0	103482,4	100,0
Wydatki majątkowe	8179,9	18585,6	28194,6	44147,9	40170,0	38,8
w tym inwestycyjne ^a	8179,9	18585,6	28194,6	44147,9	40170,0	38,8
Wydatki bieżące	36180,9	45751,0	48873,9	53857,1	63312,3	61,2
w tym:						
Dotacje	3787,3	4296,4	4570,1	4825,7	5786,3	5,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	3251,9	5036,8	6538,0	6793,1	6593,5	6,4
Wydatki bieżące jednostek budżetowych w tym:	28009,9	35088,1	36208,8	40467,2	48427,3	46,8
wynagrodzenia	14712,2	18778,1	18063,7	20011,5	23175,9	22,4
składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy	2445,8	3556,2	3443,0	3770,4	3857,7	3,7
zakup materiałów i usług	9542,0	10563,5	13166,6	14900,8	19201,3	18,6

a Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

Z r ó d ł o: Bank Danych Regionalnych.

Analizując wydatki budżetu gminy Niepołomice pod względem działów klasyfikacji budżetowej, to najwięcej środków w 2008 roku zostało przekazanych na oświatę i wychowanie 26,9 mln zł (26,0% ogółu wydatków). Zostały one przeznaczone m.in. na utrzymanie szkół podstawowych (11,5 mln zł), gimnazjów (6,3 mln zł), przedszkoli (3,1 mln zł), zespołu szkół średnich (1,6 mln zł), szkół zawodowych (1,7 mln zł) oraz na dowożenie uczniów do szkół (0,4 mln zł). Na ten cel została przyznana subwencja oświatowa z budżetu państwa w wysokości 18,2 mln zł. Pozostałe wydatki zostały pokryte z dochodów gminy.

Na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska wydano 19,6 mln zł (18,9% ogółu wydatków), w tym na gospodarkę ściekową i ochronę wód (13,8 mln zł),

oczyszczanie miast i wsi (1,4 mln zł), a na utrzymanie zieleni w Niepołomicach, oświetlenie ulic, placów i dróg (1,1 mln zł).

Wydatki na rolnictwo i łowiectwo w 2008 roku wyniosły 17,5 mln zł (o udziale 16,9%). W ramach tych wydatków realizowane były zadania inwestycyjne związane z infrastrukturą wodociągową i sanitacyjną wsi. Część środków pochodziła z budżetu UE.

Wydatki na transport i łączność związane z rozbudową i utrzymaniem dróg publicznych na terenie gminy wyniosły w 2008 roku 5,1 mln zł. Najwięcej środków na ten cel wydatkowano w 2006 roku. Przez teren gminy przechodzi autostrada A4 Kraków-Tarnów, budowana na odcinku Kraków-Szarów.

Na pomoc społeczną i ochronę zdrowia stanowiącą 8,8% wydatków budżetu w 2008 roku przeznaczono 9,2 mln zł. Wydatki zostały poniesione na zapewnienie funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej w Niepołomicach, na zasiłki i dodatki mieszkaniowe dla rodzin w trudnej sytuacji materialnej, leczenie ambulatoryjne oraz na działalność w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi.

Wydatki związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego oraz kulturą fizyczną i sportem stanowiły 7,6% wydatków budżetu. Przeznaczone były na utrzymanie bibliotek, domów kultury, świetlic, klubów, a także na renowację Zamku Królewskiego w Niepołomicach, budowę boisk sportowych, krytej pływalni.

Kształtowanie się wydatków w poszczególnych działach w latach 2004-2008 przedstawia poniższa tablica.

Tabl. 6.4. Wydatki budżetu gminy według działów

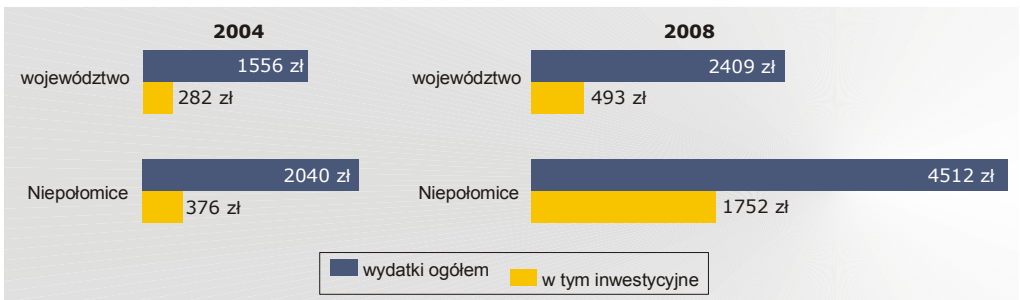
WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008	
	w tysiącach zł					w odsetkach
Wydatki ogółem	44360,8	64336,6	77068,5	98005,0	103482,4	100,0
w tym:						
Rolnictwo i łowiectwo	1785,4	2303,0	901,4	19127,5	17460,5	16,9
Transport i łączność	1976,5	3480,9	7924,1	3536,1	5150,3	5,0
Administracja publiczna	4199,6	4333,1	4615,0	5380,7	6488,5	6,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	-	-	-	823,4	1055,3	1,0

Tabl. 6.4. Wydatki budżetu gminy według działów (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2005	2006	2007	2008		
	w tysiącach zł					w odsetkach	
w tym (dok.):							
Oświata i wychowanie	17514,6	21992,0	21010,5	23568,3	26926,2	26,0	
Ochrona zdrowia	317,3	284,3	411,3	925,3	1123,0	1,0	
Pomoc społeczna	3844,9	6283,8	7758,6	7933,8	8058,5	7,8	
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4834,3	13551,8	15193,6	21145,9	19568,1	18,9	
Gospodarka mieszkaniowa	636,6	850,0	846,6	1067,7	2448,0	2,4	
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3211,1	2715,3	9236,1	5589,7	5669,9	5,5	
Kultura fizyczna i sport	1180,6	2793,5	2903,3	2958,7	2221,1	2,1	

Źródło: Bank Danych Regionalnych.

Wydatki budżetu Niepołomic w 2008 roku w przeliczeniu na jednego mieszkańca były prawie dwa razy wyższe niż w województwie i wyniosły 4512 zł. W relacji do 2004 roku wzrosły dwukrotnie. W tym czasie liczba mieszkańców Niepołomic zwiększyła się o 5,5%. W 2008 roku na jednego mieszkańca przypadało 1752 zł wydatków inwestycyjnych, 1174 zł przeznaczono na oświatę i wychowanie, 247 zł na kulturę i ochronę dziedzictwa. Kształowanie się wydatków gminy per capita na tle województwa przedstawia poniższy wykres.

Wykr. 6.3. Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDR, US Kraków.

6.3. Wynik finansowy

Rok 2008 gmina Niepołomice zamknęła ujemnym wynikiem finansowym w wysokości minus 7,9 mln zł. W znacznej mierze było to związane ze wzrostem wydatków inwestycyjnych i ich dużym udziałem w wydatkach gminy. Poczynione inwestycje w przyszłości będą przynosiły dochody. Tym bardziej, że już w 2008 roku dochody własne gminy pokryły w 66,1% poniesione przez gminę wydatki ogółem (w 2004 roku wskaźnik ten wyniósł 50,7% i systematycznie wzrastał).

6.4. Prognoza budżetowa na lata 2009-2018

Uchwały budżetowe Rady Miejskiej w Niepołomicach dla lat 2009 i 2010 określają planowaną wysokość dochodów, wydatków, a w przypadku deficytu źródła jego pokrycia. W gminie Niepołomice deficyt budżetowy zostanie pokryty przychodami budżetu z zaciągniętych pożyczek i wyemitowanych obligacji komunalnych.

Tabl. 6.5. Planowane dochody i wydatki budżetu gminy Niepołomice

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2010
	w tysiącach zł	
Dochody ogółem	118884,4	127123,8
Wydatki ogółem	131890,2	131383,0
Wynik finansowy	-13005,8	- 4259,2

Źródło: Uchwała budżetowa gminy Niepołomice na rok 2009 Nr XLI/422/09 z dnia 30.01.2009 r. Rady Miejskiej w Niepołomicach; Uchwała Nr LIX/599/10 Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 26.01.2010 r., Uchwała Nr LX/611/10 Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 23.02.2010 r.

Strategia rozwoju gminy wymaga prognozowania budżetu. Gmina Niepołomice podejmuje szereg działań związanych z rozwojem gospodarczym zwiększając atrakcyjność gminy poprzez:

- zapewnienie warunków rozwoju Niepołomickiej Strefy Przemysłowej,
- poprawę stanu technicznego i bezpieczeństwa na drogach,

- rozbudowę sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, sanitarnej oraz pozostałej infrastruktury technicznej,
- rozbudowę obiektów kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych,
- zapewnienie warunków rozwoju turystyki,
- zapewnienie warunków rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Prognozę budżetową na lata 2011-2018 (na podstawie Uchwały Nr LIX/599/10 Rady Miejskiej w Niepołomicach z dnia 26.01.2010 r.) prezentuje poniższe zestawienie.

Lata	Planowane dochody		Planowane wydatki	
	ogółem	w tym dochody własne	ogółem	w tym wydatki inwestycyjne
	w tysiącach zł			
2011	106260	57298	83631	26469
2012	94516	59984	83702	23718
2013	98372	62752	87938	25186
2014	102402	65655	91415	25760
2015	108098	68701	97110	28409
2016	112583	71896	99556	27660
2017	117276	75173	106917	31744
2018	121902	79021	113551	34530

Analizując dane o planowanych dochodach i wydatkach na lata 2009-2018, można zauważyć, że dochody własne gminy będą systematycznie się zwiększały. Prognoza zakłada występowanie deficytu budżetowego, przy czym rok 2010 ma być rokiem przełomowym, bo od 2011 roku dochody będą wyższe od wydatków. Gmina zamierza ok. 30% wszystkich planowanych wydatków przeznaczyć na inwestycje, co umożliwi jej dalszy rozwój. Ponadto planuje, że dochody własne gminy pokryją ok. 70% wydatków gminy.

ROZDZIAŁ 7. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)

Krakowski Obszar Metropolitalny (KOM) według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego stanowi swoisty region funkcjonalny, obejmujący wielkie miasto, czyli metropolię Kraków wraz z sąsiadującym zespołem jednostek osadniczych, powiązanych z metropolią różnymi związkami interakcyjnymi. Obszar KOM wyznaczony został i przyjęty uchwałą Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku. W skład KOM wchodzi miasto Kraków oraz 51 gmin sąsiadujących i będących w najbliższym otoczeniu Krakowa. W ramach wewnętrznej struktury KOM wyróżniamy m.in. strefę podmiejską, przylegającą bezpośrednio do Krakowa, do której zalicza się gmina miejsko-wiejska Niepołomice.

Bliskość ośrodka centralnego sprawia, iż Niepołomice należą do dynamicznie rozwijających się obszarów strefy podmiejskiej. Z lokalizacji tej płynie wiele korzyści, które Niepołomice potrafią umiejętnie wykorzystać. Brak atrakcyjnych terenów pod inwestycje w centrum Krakowa powoduje, że firmy lokują swoje przedsiębiorstwa w ościennych gminach, gdzie koszty zakupu gruntu są dużo niższe, istnieje możliwość pozyskania większych terenów, dostosowanych pod zróżnicowane i preferowane przez inwestorów funkcje. Stworzenie na terenie gminy Niepołomice stref przemysłowych, uproszczenie procedur, dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, komunalna były dodatkowymi atutami przyciągającymi inwestorów. Rozwój przemysłu i zajmowanie przez niego coraz większych terenów stworzył dogodne warunki pracy w różnorodnych dziedzinach, zarówno dla mniej wykwalifikowanej kadry, jak i wysoko specjalistycznej, zapewniając miejsca pracy dla miejscowej i napływowej ludności. Walory kulturowe, historyczne, krajobrazowe Niepołomic z rozwijającym się rynkiem pracy, stosunkowo niskimi cenami działek stały się atrakcyjnym miejscem zamieszkania dla mieszkańców Krakowa. Widoczne zjawisko suburbanizacji, tj. migracji ludności miejskiej do strefy podmiejskiej, spowodowało znaczny przyrost na terenie gminy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, jak i szeregowej. W efekcie dynamicznego rozwoju przemysłu, napływu ludności, wzrostu intensywności zabudowy rozwinęły się na terenie gminy funkcje usługowe (m.in. obiekty handlowe, rekreacyjne, kulturalne, ochrony zdrowia).

Tak intensywny rozwój Niepołomic niesie ze sobą nie tylko korzyści, ale i zagrożenia. Niedostateczna sieć, jakość oraz przepustowość dróg, brak dobrze funkcjonującej komunikacji zbiorczej może powodować ograniczenie dostępności gminy oraz pogorszenie warunków życia mieszkańców. Ekspansja inwestycyjna zarówno przemysłowa, jak i budowlana wpływa na degradację walorów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych - bezcennych i unikatowych.

Poniższa tablica prezentuje gminę Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w ujęciu liczbowym.

Tabl. 7.1. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Krakowski Obszar Metropo- litalny ogółem	W tym gmina miejsko- -wiejska Niepołomice	
		w liczbach bezwzględ- nych	w % ogółem
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY - stan w dniu 31 XII			
Powierzchnia ogółem w km ²	4065	96	2,4
Miasta	16	1	6,3
Miejscowości wiejskie	707	12	1,7
Sołectwa	717	12	1,7
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA			
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności:			
w hm ³	357,9	1,8	0,5
w dam ³ na 1 km ² powierzchni	88,0	19,1	x
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	97,5	81,4	x
Ścieki przemysłowe i komunalne nieoczyszczane na 1km ² powierzchni w dam ³	0,4	1,8	x
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	81	4	4,9
biologiczne	67	3	4,5
z podwyższonym usuwaniem biogenów	14	1	7,1
Ludność korzystająca ^b z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności	64,0	47,7	x
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone:			
w tys. ton	2292,2	5,3	0,2
na 1 km ² w tonach	564	55	x

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. **b** Dane szacunkowe.

Tabl. 7.1. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Krakowski Obszar Metropo- litalny ogółem	W tym gmina miejsko- -wiejska Niepołomice	
		w liczbach bezwzględ- nych	w % ogółem
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.)			
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII) w ha	96087,1	3,5	0,0
Pomniki przyrody (stan w dniu 31 XII)	1113	9	0,8
Nakłady na środki trwałe w mln zł (ceny bieżące) służące:			
ochronie środowiska	339,4	29,5	8,7
gospodarce wodnej	62,6	1,1	1,7
LUDNOŚĆ			
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1457960	23112	1,6
w tym kobiety	760908	11990	1,6
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	359	240	x
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	109	108	x
Ludność (stan w dniu 31 XII) w wieku:			
przedprodukcyjnym	269366	4850	1,8
produkcyjnym	943515	14958	1,6
poprodukcyjnym	245079	3304	1,3
Ludność (stan w dniu 31 XII) w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,5	54,5	x
Małżeństwa	9209	150	1,6
Urodzenia żywe	15653	258	1,6
Zgony	13509	195	1,4
w tym niemowląt	62	2	3,2
Przyrost naturalny	2144	63	2,9
Saldo migracji stałych	3451	285	8,3
Saldo migracji czasowych (stan w dniu 31 XII)	20653	80	0,4
RYNEK PRACY - stan w dniu 31 XII			
Pracujący ^a w tys.	382,9	6,2	1,6
w tym kobiety	188,6	2,0	1,1
w tym sektor prywatny	246,1	5,1	2,1

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie.

Tabl. 7.1. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Krakowski Obszar Metropo- litalny ogółem	W tym gmina miejsko- -wiejska Niepołomice	
		w liczbach bezwzględ- nych	w % ogółem
RYNEK PRACY - stan w dniu 31 XII (dok.)			
Pracujący ^a w tys. (dok.)			
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	2,0	0,1	3,5
przemysł i budownictwo	117,0	4,2	3,6
usługi rynkowe	160,9	1,3	0,8
usługi nierynkowe	103,0	0,7	0,7
Pracujący ^a na 1000 ludności	263	268	x
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	27,5	0,4	1,3
w tym kobiety	15,4	0,2	1,4
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	2,9	2,4	x
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA			
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:			
wodociągowej rozdzielczej	7428	228	3,1
kanalizacyjnej rozdzielczej	3351	130	3,9
gazowej	8676	175	2,0
Zużycie w gospodarstwach domowych:			
wody z wodociągów w dam ³	52695	841	1,6
energii elektrycznej ^b w miastach w GW·h	1341,0	9,5	0,7
gazu z sieci ^c w hm ³	240,0	4,8	2,0
Zebrane odpady komunalne zmieszane (w ciągu roku) w tys. ton	376,2	4,2	1,1
w tym z gospodarstw domowych	222,1	2,1	0,9
Zasoby mieszkaniowe (stan w dniu 31 XII):			
mieszkania w tys.	521,6	7,1	1,4
izby w tys.	1868,9	32,9	1,8
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	36207,5	699,8	1,9
przeciętna:			
powierzchnia użytkowa na 1 osobę w m ²	24,8	30,3	x
liczba osób na 1 mieszkanie	2,80	3,24	x

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. **b** Łącznie z gospodarstwami domowymi, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. **c** W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

Tabl. 7.1. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r. (cd.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Krakowski Obszar Metropo- litalny ogółem	W tym gmina miejsko- -wiejska Niepołomice	
		w liczbach bezwzględ- nych	w % ogółem
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.)			
Mieszkania oddane do użytkowania:			
mieszkania	10913	239	2,2
izby w tys.	43,5	1,3	2,9
powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	999,7	29,8	3,0
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	91,6	124,8	x
EDUKACJA I WYCHOWANIE - stan na początku roku szkolnego			
Uczniowie w szkołach ^a :			
podstawowych	84087	1665	2,0
gimnazjach	48661	1033	2,1
zasadniczych zawodowych ^b	8691	269	3,1
liceach ogólnokształcących ^c	27894	256	0,9
technikach ^d	20268	186	0,9
Wychowanie przedszkolne:			
placówki	707	12	1,7
dzieci	38795	617	1,6
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA - stan w dniu 31 XII			
Apteki ogólnodostępne	421	8	1,9
Liczba ludności na 1 aptekę	3463	2889	x
Zakłady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej	688	10	1,5
w tym niepubliczne	556	5	0,9
KULTURA. TURYSTYKA			
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	249	5	2,0
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w woluminach	2645	3102	x
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych na 1 czytelnika w woluminach	16,6	17,7	x
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	60	1	1,7
Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	2787	2077	x

a Bez szkół dla dorosłych. **b-d** łącznie ze szkołami: **b** - specjalnymi przysposabiającymi do pracy, **c** - uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, **d** - technikami uzupełniającymi.

Tabl. 7.1. Niepołomice na tle Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego w 2008 r. (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Krakowski Obszar Metropolitalny ogółem	W tym gmina miejsko-wiejska Niepołomice	
		w liczbach bezwzględnych	w % ogółem
KULTURA. TURYSTYKA (dok.)			
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania:			
obiekty (stan w dniu 31 VII)	257	3	1,2
w tym hotele	135	2	1,5
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	27927	205	0,7
w tym w hotelach	16655	165	1,0
korzystający z noclegów w tys.	1521,5	7,7	0,5
w tym turyści zagraniczni	720,4	0,9	0,1
udzielone noclegi w tys.	3126,4	12,7	0,4
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON ^a - stan w dniu 31 XII			
Ogółem	165705	2072	1,3
w tym prywatne	162328	2027	1,2
w tym:			
spółki handlowe	14687	111	0,8
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	2800	22	0,8
spółki cywilne	17045	193	1,1
osoby fizyczne	120873	1616	1,3

a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

Źródło: Bank Danych Regionalnych.